

vestnik

Letnik XVII.

Celovec, petek, 1. juni 1962

Štev. 22 (1046)

Avstrijska parlamentarna delegacija v Jugoslaviji:

Neposredni stiki pospešujejo sodelovanje in dobre odnose

Poslanec Griessner: Med nerešenimi problemi je tudi manjšinsko vprašanje

Na povabilo jugoslovanske Zvezne ljudske skupščine biva trenutno v Jugoslaviji več-članska delegacija avstrijskega parlamenta, ki jo vodi državni poslanec Isidor Griessner. Med svojim desetdnevnim obiskom si bodo avstrijski parlamentarci ogledali razne zanimivosti Jugoslavije in so bili v ta namen predvideni obiski v Beogradu in nekaterih mestih Srbije, Makedonije, Hrvatske in Slovenije. Poleg tega obsega obiske avstrijske parlamentarne delegacije tudi razgovore s predstavniki jugoslovanske Zvezne ljudske skupščine in drugimi zastopniki jugoslovanskega javnega življenja. Delegacija šteje deset članov in so v njej poleg visokega funkcionarja parlamenta po štirje poslanci SPÖ in ÖVP ter poslanec FPÖ.

Že pred odhodom v Jugoslavijo so posamezni člani delegacije v razgovoru z dopisnikom Tanjuga izrazili prepričanje, da imajo take neposredne stike med Avstrijo in Jugoslavijo za zelo koristne in da bodo ti stiki prispevali k nadaljnjemu zboljšanju dobrih odnosov med obema državama. Zlasti štajerski socialistični poslanec Zingler in koroški FPÖ-poslanec dr. Scheuch sta poudarila, da je obema državama v korist razvoj malega obmejnega prometa kot tudi zboljšanje kulturnega in gospodarskega sodelovanja med obmejnimi področji Jugoslavije in Avstrije. (Zelo bi nas veselilo, če bi poslanec Scheuch s tem svojim mnenjem prodril tudi v svoji stranki, kajti trenutno je FPÖ še vedno med tistimi, ki ob vsaki priložnosti hujskajo proti mirnemu sožitju med obema narodoma na Koroškem in prijateljskim odnosom med sosednjima državama.)

Podobne izjave so dali avstrijski parlamentarci tudi med svojim bivanjem v Jugoslaviji in je vodja delegacije poslanec Griessner ob prihodu v Beograd izrazil pre-

zavira normalen proces pri ustanavljanju širokih gospodarskih območij in škodi mednarodnim gospodarskim odnosom, posebno gospodarstvu držav, ki niso vključene v te integrirane skupine."

V svojem odgovoru je vodja avstrijske delegacije potrdil, da je dobro sosedstvo vedno, najbolj pa ob raznih težavah, rodilo dobre sadove. "Veseli nas ugotovitev, da je dosednji razvoj naših odnosov že rodil dobre sadove, in menim, da je bil

človeški in neposredni stik zmeraj zelo pomemben. Vendar se avstrijska delegacija zaveda, da še niso rešeni vsi težki problemi, kot je na primer manjšinski problem, zato je prav namen takšnih srečanj, pogovoriti se o teh problemih in najti zanje ustrezno rešitev." Nadalje je vodja avstrijske delegacije naglasil, da so jugoslovanski in avstrijski narodi v preteklih letih in desetletjih doživeli mnogo težkih trenutkov ter jih prav to izkustvo opozarja, da morajo skupaj najti rešitve. Povedal je, da si je avstrijska delegacija že med kratkim bivanjem v Jugoslaviji ustvarila delno sliko o uspehih ter volji in trdnem namenu jugoslovanskih narodov, da na tej poti vztrajajo in premagajo vse težave. Ob koncu je povabil delegacijo jugoslovanske Zvezne ljudske skupščine, naj obišče Avstrijo.

Ob zanimanju vse svetovne javnosti:

Predsednik Jugoslavije Tito obhajal sedemdesetletnico

"Malo svetovnih voditeljev bi lahko prejelo čestitke iz toliko držav, kot jih je prejel maršal Tito ob svojem 70. rojstnem dnevu, in našlo v njih pravo prisrčnost za običajnimi vljudnostnimi izrazi." Tako je ob nedavnem 70-letnem življenjskem jubileju predsednika FLR Jugoslavije maršala Tita zapisal ugledni londonski list "Times" in s tem tudi povedal, kakšen ugled uživa maršal Tito širom po svetu zaradi svojega delovanja tako kot voditelj jugoslovanskih narodov predvsem v letih narodnoosvobodilne vojne ter povojne obnove in izgradnje domovine, kakor tudi kot dosledni zagovornik politike mirne koeksistence in enakopravnega sodelovanja med narodi in državami.

In res je bil predsednik Tito ob svojem rojstnem dnevu deležen nešteti čestitk vodilnih državnikov iz vseh delov sveta. Ves svetovni tisk pa je ob tej priložnosti objavil obširna poročila o življenjski poti predsednika Tita ter poudaril pomembno vlogo, ki jo danes igra v mednarodni politiki. Pri tem nikakor ni osamljeno mnenje enega velikih listov, ki je zapisal, da je med evropskimi državniki malo takih, katerih življenje je z žrtvami in junaštvom tako pristno povezano z ljudstvom, kot je to življenje maršala Tita, ki je "neutrudni revolucionar, veliki voditelj v boju in prav tako veliki voditelj v miru!"

Posebno slovesno pa so rojstni dan maršala Tita razumljivo proslavili v Jugoslaviji, kjer je bil za to priložnost tudi letos Dan mladosti, povezan z mladinsko štafeto, s katero so jugoslovanski narodi čestitali svojemu predsedniku. Po vsej državi so bile najrazličnejše prireditve in slavnosti, na katerih je prebivalstvo manifestiralo svojo povezanost in predanost idealom, za katere se bori Jugoslavija pod vodstvom maršala Tita. Poleg drugih pozdravov in voščil pa je posebnega pomena priznanje, ki so ga predsedniku Titu izrekle vse jugoslovanske občine, ko so ga ob njegovem 70. rojstnem dnevu imenovale za častnega občana in mu tako ponovno izrazile globoko hvaležnost s toplimi željami, "da bi jih še dolgo vodil v vse lepši in svobodnejši jutrišnji dan". V Beogradu pa je bil za rojstni dan predsednika Tita odprt nov muzej "25. maj", v katerem bodo spravljena in razstavljena vsa številna darila, ki jih je Tito prejel doma in iz tujine.

Slovenska narodnostna manjšina v Italiji

zahteva pravice, ki so ji zajamčene z mednarodnimi pogodbami

Preteklo nedeljo je bilo v Trstu pomembno zasedanje Glavnega sveta Slovenske kulturno-gospodarske zveze, osrednje organizacije slovenske narodnostne manjšine v Italiji. Tega zborovanja so se poleg delegatov 24 včlanjenih organizacij udeležili tudi številni gostje. Po obširnih poročilih o osnovnih okvirnih dejavnostih ter nalogah slovenskih organizacij v Italiji (predsednik dr. Jože Dekleva), o organizacijskih vprašanjih (tajnik Miro Kosmina) ter o podrobnejših problemih šolstva (Drago Pahor) in gospodarske dejavnosti (dr. Stanko Oblak) je občni zbor Slovenske kulturno-gospodarske zveze sprejel dve resoluciji, od katerih se ena nanaša na zahteve Slovencev v Italiji po priznanju pravic, ki so jim zajamčene z zakoni in mednarodnimi pogodbami. druga pa poziva vse slovenske organizacije v Italiji na skupno akcijo v borbi za doseg popolne enakopravnosti slovenske manjšine. Prva resolucija vsebuje v glavnem naslednje zahteve:

● Prenehati se mora nedemokratska politika, ki deli Slovence na tri kategorije. Zato je nujno, da se priznajo Slovcem ne glede na področje naseljenosti vse pravice, ki so jim zajamčene v republiški ustavi, v mirovni pogodbi in v posebnem statutu londonskega sporazuma. Treba je nujno ratificirati londonski sporazum v parlamentu in ga uzakoniti.

● S posebnimi zakoni naj se razveljavijo še vedno veljavni fašistični zakonski predpisi, ki so v nasprotju z načeli in določbami republiške ustave in mednarodnih dogovorov.

● Za potrebe slovenskih kulturnih, prosvetnih, vzgojnih in športnih organizacij in ustanov naj se določi

stalni odgovarjajoči delež iz javnih finančnih sredstev in deležne morajo biti vseh ostalih ugodnosti, ki jih uživajo podobne italijanske organizacije in ustanove.

● V organe kmetijstva, trgovine in industrije, v davčne komisije in v organe ostalih javnih ustanov naj se imenujejo predstavniki slovenske etnične skupine.

● Razpišejo naj se službena mesta vseh vrst v javni in sodni upravi za Slovence ne glede na razpoložljivost mest po obstoječem staležu in zajamči naj se njihova stalnost.

● Preneha naj se s samovoljnim razlaščanjem slovenskega ozemlja in z umetno raznarodovalno kolonizacijo slovenskega področja.

● Zakon o slovenskih šolah naj se raztegne na Slovence v videmski pokrajini. S takojšnjimi ustreznimi ukrepi naj se končno uveljavijo določbe tega zakona.

● Priznajo naj se diplome, pridobljene na jugoslovanskih univerzah.

● Izda naj se zakon, s katerim se kaznuje netenje narodnostne mirneže.

● Cimprej naj se ustanovi avtonomna dežela Furlanija-Juljska krajina s posebnim statutom, ki mora vsebovati ustrezne določbe glede uživanja narodnostnih pravic za Slovence v tej deželi.

● V duhu spoznanja, da predstavljajo manjšine činitelja zblizanja in most med državama ter upoštevajoč načela, da je manjšina subjekt pravic, naj se oblasti posvetujejo pri reševanju vprašanj, ki zadevajo Slovence v Italiji, neposredno z njihovimi predstavniki.

V drugi resoluciji vabi SKGZ vse slovenske organizacije v Italiji, naj bi se združile v skupno neodvisno in izvenstransko organizacijo, da bi tako združeno nastopale pred oblastmi, kajti: »Zavedamo se — je rečeno v resoluciji — da bi bili uspehi veliko večji, če bi obstajala taka organizacija, v kateri bi

Skupnost južnokoroških kmetov sporoča:

V četrtek preteklega tedna so imeli mandatarji Skupnosti južnokoroških kmetov v krajevnih kmečkih odborih posvetovanje z mandatarji iste skupnosti v okrajnih kmečkih zbornicah in v Kmetijski zbornici za Koroško. Razpravljali so o položaju kmetijstva in kmečkih ljudi na južnem Koroškem. Zbornični svetnik Mirko Kumer in svetnik okrajne kmečke zbornice Beljak Lojze Trunk sta mandatarje v krajevnih kmečkih odborih seznanila z dosedanjim delom in z aktualnimi problemi jeseni izvoljenih okrajnih in deželnih kmečkih zastopstev.

Po tem uvodu so zbrani mandatarji premetrili težave kmetijstva in kmečkih ljudi na južnem Koroškem. Pri tej obravnavi so med drugimi v nasveti in pojasnili sodelovali še dr. Mirt Zwitter za Zvezo slovenskih zadrug, ing. Nace Nachbars kmetijske šole Podravlje ter pooblaščen poslovođa Skupnosti južnokoroških kmetov Blaž Singer.

Iz večine krajevnih kmečkih odborov zbrani mandatarji Skupnosti južnokoroških kmetov so ob koncu posvetovanja določili poglavitne obvezne smernice za svoje delo. Nadalje so ugotovili, da so redna skupna posvetovanja potrebna in koristna ter zato sklenili, da se bodo na zimo spet srečali k skupnemu posvetovanju.

Nad Adolfom Eichmannom izvršena smrtna obsodba

Kakor je bilo pričakovati, je najvišje izraelsko sodišče v celoti potrdilo razsodbo, ki jo je proti nacističnemu zločincu in morilecu milijonov Židov ter pripadnikov drugih narodov Adolfu Eichmannu izrekel okrajno sodišče v Jeruzalemu, katero je Eichmanna obsodilo na smrt na vešalih. Po razsodbi najvišjega sodišča je imel Eichmann le še možnost, da zaprosi predsednika Izraela za pomilostitev.

Ker je predsednik Ben Gurion tozadevno prošnjo zavrnil, so izraelske oblasti takoj podvezle ukrepe za izvršitev obsodbe in ta četrtek je bil Eichmann obešen v navzočnosti več uradnih prič. Potem so njegovo truplo sežgali in pepel raztrosili v morje, kakor so to svojačasno napravili tudi pri najvišjih nacističnih voditeljih, ki so bili obsojeni na znanem nürnberškem procesu.

Dunajski „neonacistični“ proces

Pred dunajskim sodiščem se je končala razprava proti petim mladim obtožencem, ki so bili obtoženi, da so sodelovali pri atentatih na dunajski parlament ter na italijansko in ameriško poslaništvo na Dunaju. Obtožnica je vsebovala tudi točko „ponovno udejstvovanje v nacističnem duhu“.

Med razpravo so prišle na dan stvari, ki jasno kažejo, kako daleč je v Avstriji še vedno ali že spet razpredena nacistična mreža. Posebno v vrstah mladine se močno širi nacistična miselnost in obstajajo različne organizacije, ki svoje člane šolajo v izrazitem nacističnem in velenemškem duhu.

Kljub temu pa je sodišče tri izmed petih obtožencev oprastilo obtožbe, da so se udejstvovali v nacističnem duhu ter jih le zaradi prekrškov proti zakonu o orožju obsodilo na nekaj mesecev zapora. Edino glavna obtožnica — Gerhard Honsik in Peter Melzer — sta bila obsojena tudi zaradi nacističnega udejstvovanja in znaša kazen 4 oziroma 2 leti težke in poostrene ječe.

bile včlanjene vse ali vsaj velika večina slovenskih ustanov v Italiji, ne glede na politično in ideološko usmerjenost svojih članov. Le tako bi si najhitreje priborili vse pravice in le tako bi bilo mogoče razgibati kulturno in prosvetno dejavnost povsod, kjer prebivajo Slovenci v Italiji.»

Avstrijski lesni sejem v Celovcu z mednarodno udeležbo razstavljalcev

Priprave za letošnji koroški velesejem so v polnem teku. Vsi načrti za organizacijo sejma, ki bo odprl svoja vrata 9. avgusta in bo odprt do 19. avgusta, so takorekoč zaključeni. Po teh načrtih se bo koroški velesejem še bolj kot zadnja leta spremenil v avstrijski sejem lesne stroke z že prav pomembnim mednarodnim značajem. Kakor slika, se bodo letošnjega lesnega sejma udeležili razstavljalci iz 18 držav. S tem pa bo sejem postal še bolj privlačen, kot je bil doslej in je pričakovati, da se bo število obiskovalcev to pot dvignilo daleč preko 300.000.

V načrtovanju in pripravi sejma lesnega gospodarstva v Celovcu so sodelovala takorekoč vsa združenja, ustanove in oblasti, ki imajo kakorkoli opravke z gozdom, lesom ter njegovo predelavo in trgovanjem. Iz njih oziroma njihovih predstavnikov sestavljeni svet uprave koroškega velesejma je pripravil za letošnji sejem potrebne smernice in načrte.

Od celotnega razstavnega prostora je 50.000 m² določenih za lesni sejem, od tega nad 11.000 m² pokritega prostora v stari in novi velesejski hali in v nekaterih privatnih paviljonih. Razstave že znanih področij lesnega gospodarstva, kjer je napovedana vrsta zanimivih novosti, zlasti na področju gradnje lesenih hišic, predelave lesa in uporabe lesnih odpadkov, bodo obogatene z razstavo vrst tropskega in drugega lesa v tržaškem paviljonu in z razstavo inozemskih izdelkov pohištva, ki bo popestrila turistično domačo razstavo. Seveda tudi letos ne bo manjkalo novosti med stroji za obdelavo lesa kakor tudi ne poučnih razstav. Posebne poučne razstave bodo v glavnem imeli ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo, avstrijski svet lesnega gospodarstva, strokovna šola za obdelavo lesa v Hallstattu, zvezne železnice in zbornica obrtnega gospodarstva, da imenujemo le glavne med njimi.

Za obiske Avstrijskega lesnega sejma v Celovcu dajejo poleg domačih popust na vožnji tudi železnice v Jugoslaviji, Italiji, Švici, Zahodni in Vzhodni Nemčiji, Češkoslovaški, Madžarski, Romuniji, Bolgariji, Grčiji, Portugalski, Franciji, Luxemburški, Danski, Norveški, Švedski in Finski.

VI. Mednar. sejem tehnike v Beogradu

V četrtek preteklega tedna je v Beogradu predsednik republike Tito odprl VI. mednarodni sejem tehnike. Ta sejem je za sejemsko upravo, ki je v zadnjih 5 letih organizirala 11 specializiranih sejmov z okoli 10.000 razstavljalci, med njimi skoraj polovica iz 42 tujih držav, nov uspeh. Ta sejem namreč prekaša dosedanj tako po številu razstavljalcev, kakor tudi po pestrosti eksponatov in njihove kakovosti, posebej pa še po mednarodnem zanimanju za sejem in sklepanje poslov na njem.

Na sejmu sodeluje 425 jugoslovanskih in 802 inozemskih razstavljalcev iz 27 različnih držav. Letošnji mednarodni sejem tehnike bo na splošno željo razstavljalcev trajal 15 dni namesto 12, kakor je trajal doslej.

Sejem tehnike je predvsem sejem investicijske opreme, sejem, ki daje najširši pregled tehničnih izumov in pripomočkov za racionalizacijo dela, za pocenitev blaga ter za zboljšanje, preusmeritev in popolno spremembo proizvodnje. Na vseh teh področjih se Beograd ne uveljavlja le kot srečevališče in zbirališče razstavljalcev z jugoslovanskimi interesi, temveč postaja iz leta v leto bolj srečevališče tehnikov in racionalizatorjev iz vseh delov sveta. Vse kaže, da bo Beograd sedaj, ko ima še veliko novo in mednarodno zelo pomembno letališče, postal v kratkem pomemben center mednarodnega gospodarskega sodelovanja in trgovanja med Evropo, Azijo in Afriko.

Iskanje novih možnosti za izvoz živine

Naraščajoči viški klavne živine in prašičev na domačem trgu in komplikacije, s katerimi je povezan eksport živine v Italijo in Zahodno Nemčijo kot članici EWG, je spravi pristojne kroge končno do spoznanja, da je tudi drugod v svetu treba iskati tržišča za klavno živino in za meso, ki ga je doma preveč.

Do začetka maja je Avstrija izvozila v Italijo, Nemčijo in Švico okoli 17.000 klavnih goved. Predvideno je, da jih bo do začetka julija lahko izvozila še nadaljnjih 8.400. Ta izvoz je na domačem trgu mnogo doprinesel k temu, da je ostala tekom zime cena klavne živine stabilna. Enako je rešil situacijo na domačem trgu izvoz okoli 40.000 klavnih prašičev na Češkoslovaško, v Švico, na Poljsko ter v Anglijo in Ameriko.

Ta čas pa se v Avstriji mudi ruska delegacija, ki kupuje plemensko živino. Po istih poslih se nahajata v državi tudi turška in romunska delegacija. Svojo plemensko živino pa bo Avstrija razstavljala tudi na mednarodnih sejmih v Veroni, Milanu, Palermu in v Padovi, kjer bodo sodelovale tudi Nemčija, Francija, Jugoslavija, Italija in Švica.

OD 1. JULIJA NAPREJ:

Znižanje meznega in dohodninskega davka

Po hudih prekanjih in po dolgih skoraj 100 ur trajajočih trdih pogajanjih sta se koalicijski stranki v sredo preteklega tedna načelno sporazumeli za znižanje davka na dohodek in meznega davka. Tozadevni osnutek zakona bo zaradi hitrosti parlamentu predložen mimo vlade kot predlog koalicijskih strank. Zakon bo nedvomno hitro sklenjen, kajti po koalicijskem sporazumu naj stopi znižanje v veljavo že s 1. julijem.

Kakor doslej, se bosta tudi v bodoče dohodninski in mezni davek plačevala le od obdavčenega dohodka. Pri meznem davku velja po odtegnitvi prispevkov za socialno zavarovanje, delavsko zbornico in podobnih obveznih prispevkov preostala mesečna mezda pomnožena z 12 za obdavčeni letni dohodek. Letno znižanje obeh davkov pa bo predvidoma znašalo:

● Obdavčeni letni dohodek 18.000 šil.: Znižanje v I. davčni skupini bo znašalo 24,6 % ali 340 šil., v II. in III. davčni skupini bo davek odpadel.

● Obdavčeni letni dohodek 20.000 šil.: V I. davčni skupini davek ne bo znižan, v II. skupini bo znižan za 30 % ali 370 šil., v III. skupini z 1 otrokom pa za 73 % ali 470 šil. Od 2 otrok naprej bo davek odpadel.

● Obdavčeni letni dohodek 30.000 šil.: Znižanje v II. davčni skupini bo znašalo 14,6 % ali 455 šil., v III/1 skupini 24,5 % ali 555 šil., v III/2 skupini pa 46,1 % ali 655 šil. Od 3. otroka naprej bo davek odpadel.

● Obdavčeni letni dohodek 42.000 šil.: Znižanje v II. davčni skupini bo znašalo 6 % ali 552 šil., v III/1 skupini 12,3 % ali 615 šil., v III/3 skupini pa 32,2 % ali 915 šil.

● Obdavčeni letni dohodek 50.000 šil.: Znižanje v II. skupini 6,5 % ali 540 šil., v III/1 skupini 17,1 % ali 1340 šil., v III/2 skupini 12,5 % ali 739 šil. in v III/3 skupini 20 % ali 940 šil.

Čigar obdavčeni dohodek pa znaša 100.000 šil., bo s tem znižanjem imel največjo korist. V davčni skupini II bo namesto sedanjih 24.638 šil. davka plačal le še 23.125 šil. Znižanje bo pri njem znašalo procentualno sicer le 6,1 %, v denarju pa 1.513 šil., kar je štirikrat več kakor za službenca v isti davčni skupini z 20.000 šil. obdavčenega letnega dohodka. Zaradi tega pa je trditve, da bo znižanje davkov koristilo „malemu človeku“, iz trte zvita. Kakor doslej večina koalicijskih sporazumov na področju cen in mezd ter davkov in subvencij, tako se tudi ta ureditev drži, kakor ne socialnega načela: kdor ima malo, temu je treba dati malo, kdor pa ima veliko, temu je treba dati še več!

Inozemski turizem v Sloveniji hitro narašča

Od novega leta naprej se je pričel inozemski turizem v Sloveniji ugodneje razvijati, kakor se je razvijal lani. Kljub dolgi, neugodni zimi in tudi ob morju zelo pozni pomladi se je v Sloveniji v letošnjih prvih štirih mesecih število inozemskih nočitev povečalo za 9 % na 47.620.

Pri nočitvah inozemskih turistov stojijo na prvih petih mestih Ljubljana s 14.300 nočitvami, Portorož s 9.775, Bled s 4.211, Maribor s 3.521 in Koper z 2.883 nočitvami. Čeprav je Bled v številu nočitev inozemcev na drugem mestu, je njegovo letošnje število inozemskih nočitev za 31 % manjše kot lani v istem času. Temu nasproti pa je število nočitev močno naraslo po drugih krajih Slovenije. Najbolj je naraslo na gradu Otočec na Krki pri Novem mestu in v Kranju. Nasproti prvim štirim mesecem preteklega leta so tu zabeležili porast za pičlo polovico. Med 15 in 20 % pa se je število nočitev povečalo v Postojni, v Bovcu, Bohinju, Celju, Kopru, Dobrni, Kranjski gori, Novem mestu, Ljubljani in Rogaški Slatini. V Portorožu pa se je število inozemskih nočitev povečalo za dobro tretjino.

Že v zimskih mesecih povečani inozemski turizem v Sloveniji je nedvomno posledica deviznih sprememb in drugih olajšav v turističnem prometu. Od novega leta naprej vsak turist v Jugoslaviji lahko zamenja tujo valuto po relaciji 1 dolar — 750 din. Tudi dosega viz je olajšana in pocenjena. Prej za prvo potovanje potrebna fotografija na kartonu je odpadla, konzulat pa izdajajo turistične vize tudi za 3 in za 6 potovanj v enem letu. Viza za trikratno potovanje stane 52 šil., za šestkratno pa 78 šil.

Te ugodnosti v turističnem prometu bodo prišle v Jugoslaviji do polne veljave že le v prihodnjih tednih. Kakor slišimo, število izdanih viz na jugoslovanskih konzulatih rapidno raste.

„Wüstenrot“ se uspešno razvija:

Tudi na Koroškem že 1500 stanovanjskih objektov

Ko smo pred nekaj meseci poročali o tiskovni konferenci »Gradbene hranilnice Wüstenrot«, smo med drugim zabeležili, da je ta ustanova doslej najslabše razširjena v južnih predelih Koroške in Štajerske. Prejšnji teden so predstavniki »Wüstenrot« spet poročali zastopnikom koroškega tiska o razvoju zadruga v letu 1961 in v prvih treh mesecih tega leta, ko je bil dosežen nov pomemben napredek. Posebno uspešno se je delovanje zadruga razvijalo na Koroškem, kjer je bil pred nedavnim finansiran 1500. stanovanjski objekt v okviru »Wüstenrot«.

Naj navedemo nekaj statističnih podatkov o razvoju zadruga »Wüstenrot« v zadnjih letih: Ob koncu leta 1950, v katerem je postala zadruga spet samostojna, je štela 28.243 članov s 24.000 gradbenimi hranilnimi pogodbami s skupno pogodbeno vsoto 477 milijonov šilingov, do konca leta 1961 pa se je število članov zvišalo na 71.200 s 53.472 pogodbami in skupno vsoto 5,8 milijarde šilingov. Samo od začetka leta 1960 do konca marca 1962 se je bilančna vsota zadruga povišala od 738,6 milijona šilingov na 938,4 milijona šilingov. Pa tudi število finansiranih objektov se je v teh letih močno povečalo: Do leta 1954 jih je bilo v celavi Avstriji 7794, ob koncu leta 1961 jih je bilo že 17.760 in v prvem letošnjem četrtletju se je povišalo še na 18.208. Na Koroškem je bil razvoj naslednji: do leta 1954 komaj 585 objektov, konec leta 1961 že 1276 in — kakor smo že zgoraj povedali — v zadnjih tednih je »Wüstenrot« finansiral na Koroškem svoj 1500. gradbeni objekt. Skupno je

zadruga doslej dodelila svojim članom kredite v res lepem znesku 1.582.978.000 šilingov.

Članstvo pri stanovanjski hranilnici »Wüstenrot« obsega prav vse sloje prebivalstva, pač pa močno prevladujejo nesamostojni, to se pravi delojemalci. Od doslej podeljenih kreditov jih odpade 15 % na delavce, 14 % na državne uslužbence, 14 % na trgovske nameščence, 8 % na prometne uslužbence, 8 % na ženske delojemalke in 5 % na uslužbence v industriji, torej skupno 64 % na delojemalce; 18 % jih odpade na rokodelce (med njimi spet večji del nesamostojnih) in samo 18 % na samostojne, namreč 7 % na trgovce, 9 % na svobodne poklice in 2 % na podjetnike.

Naj ob koncu še povemo, da je bilo leta 1961 v Avstriji zgrajenih okoli 41.000 novih stanovanj in so gradbeni stroški znašali blizu 6,5 milijarde šilingov. Eno šestino, namreč 1076 milijonov šilingov, so prispevale gradbene hranilnice, med katerimi je tudi »Wüstenrot«, ki so v letih 1954—1961 dale v ta namen na razpolago 3451 milijonov šilingov. Iz tega je razvidno, da igrajo tovrstne zadruga pomembno vlogo v še vedno trajajočem boju proti stanovanjski krizi in je zato tudi razumljivo, da vzbujajo med prebivalstvom čedalje večje zanimanje, o čemer govori stalno naraščanje članstva. To pa je tudi v interesu pristojnih državnih ustanov, ki zadrugo samopomoč na stanovanjskem področju podpirajo s tem, da nudijo zadrugam in njihovim članom širokopotezne davčne olajšave.

KOLASIN. — Na gradbišču mosta čez Moračo v Črni gori se je pred dnevi zgodila huda nesreča, ko se je več tisoč kubikov materiala in gradbenih konstrukcij iz višine 90 metrov zrušilo v solesko in pokopalo pod seboj večje število delavcev, tehnikov in inženirjev. Točnega števila smrtnih žrtev še niso ugotovili, pač pa so jih že v ponedeljek našli 22, medtem ko je bilo 16 oseb hudo poškodovanih. Nesreča se je pripetila pri gradnji mosta, ki povezuje dvoje hribov na jadranski turistični magistrali in je dolg 230 m.

WASHINGTON. — Svetovalec predsednika Kennedyja za probleme Daljnega vzhoda Averell Harriman je izjavil, da ameriške vojaške sile ne bodo zapustile Tajlanda, dokler ne bo odstranjena kriza v Laosu. Po njegovih besedah morajo ameriške sile na mejah Laosu „doseči, da se reševanje laoske krize preusmeri z vojaškega na diplomatski tir“. Pri tem pa ameriški predstavnik pozablja, da prav Amerika s svojim oboroženim vmešavanjem v notranje zadeve drugih držav bistveno prispeva k nadaljnji zaostritvi položaja.

GRAZ. — Na graški univerzi so pred nekaj dnevi proslavili zlati jubilej doktorata znanega jugoslovanskega zdravnika in znanstvenega delavca dr. Koste Todorovića. Dr. Todorović je pred petdesetimi leti zaključil študije na graški univerzi. Svečanosti so se udeležili tudi predstavniki štajerske deželne vlade, rektor univerze pa je jugoslovanskemu znanstveniku obnovil doktorsko diplomu.

LONDON. — Britanska javnost je presenečena zaradi nizke kazni šefa OAS Salanu. V časopisju pišejo, da je bila parlika sodna burka „največji triumf tajne organizacije“. „Times“ pravi: Prva posledica blage obsodbe bo ohranitev OAS in demoralizacija sil, ki se bore za zakonitost in mir v Alžiriji. V Londonu menijo, da je nizka kazen revoltirala predsednika de Gaulle in da bo „sprejel protikupele“.

MADRID. — Španski režim je obsodil na visoke kazni več funkcionarjev Katoliške akcije in katoliških mladinskih organizacij, ker so podpirali stavkajoče delavce in s tem kršili španske zakone, po katerih je stavka ilegalna akcija. Hkrati je madridski nadškof prepovedal vsako povezavo religiozne aktivnosti s stavko in kaznovane funkcionarje izključil iz katoliških društev.

TOKIO. — Dva tisoč japonskih študentov je demonstriralo pred ameriškim veleposlaništvom v Tokiu v znak protesta proti ameriškim jedrskim poskusom.

RIM. — V okviru manifestacij za mir, ki se vrste po vseh italijanskih mestih, je bil v Bologni eden največjih pohodov miru, pri katerem je sodelovalo nad trideset tisoč ljudi. Pohod je organiziral „Svet za prijateljstvo in bratstvo med narodi“. Iz Reggio Emilie pa je delegacija občinskih svetovalec odpravila v Zenevo, kjer je predstavnikom konference za razorožitev sporočila zahteve in pričakovanja italijanskega prebivalstva.

BEOGRAD. — Predsednik jugoslovanske republike Tito je odlikoval moskovskega patriarha Aleksija z redom Jugoslovanske zastave z leno za zasluge pri razvijanju in uveljavljanju prijateljskih odnosov in miroljubnega sodelovanja med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo ter za zasluge v osvobodilni vojni.

KÖLN. — Župan zahodnega Berlina Brandt je na letni konferenci Socialdemokratske stranke izjavil, da se morata Zahod in Vzhod pogovoriti o berlinskem vprašanju, češ da druge možnosti ni. Če ne bi nič ukrenili, bi v ameriško-sovjetskih razgovorih nastala praznina, kar bi bilo lahko nevarno. Brandt je dejal, da Adenauer prered čaka. Z molkom pa ne bi prišli daleč, ker se medtem lahko marsikaj zgodi.

RIM. — Italijanski poslanec Giuseppe Re je ugotovil, da dela še vedno kakih 300.000 italijanskih otrok med 12. in 14. letom na slabše plačanih mestih v industriji. Delovni čas znaša v mnogih primerih 12 do 14 ur na dan, zaslužek na uro pa komaj 35 do 60 lir. Pri kontrolah obratov skrivajo podjetniki otroke v klet, delovni čas, ki so ga pri tem izgubili, pa morajo pozneje mladoletniki nadomestiti. K temu je pripomnila vlada, da je bilo lani obsojenih samo na področju Milana kakih 200 delodajalcev.

NEW YORK. — Neka preiskovalna komisija OZN je ugotovila, da je v ZDA čedalje več ženske delovne sile. Medtem ko je bilo leta 1950 samo 18 milijonov stalno zaposlenih žensk, to je 29 odstotkov, se je dvignilo to število do januarja letos na 23,6 milijona ali na 34 odstotkov. Računajo, da se bo do leta 1970 povečalo število zaposlenih žensk za približno 25 odstotkov na 30 milijonov, medtem ko se bo povečalo število zaposlenih moških le za kakih 15 odstotkov. Vsega naj bi bilo leta 1970 v delovnem razmerju kakih 40 odstotkov žensk.

BONN. — Po poročilih zahodnonemške centralnega urada za delo je trenutno v Zvezni republiki zaposlenih med inozemskimi delojemalci 174.000 Italijanov, 65.000 Špancev, 55.000 Grkov, 48.000 Nizozemcev in 112.000 pripadnikov drugih narodnosti. Hkrati podaja poročilo zvezne nemške industrije nekaj podatkov o delovnih razmerah. Po tem poročilu je med ženskami za 40 odstotkov več poklicnih obolenj in nezgod kakor med moškimi. Število bolnikov je pri mlajših delojemalcih za 50 odstotkov višje kakor pri starejših in pri delavcih enkrat večje kakor pri nameščenci.

BERN. — Švicarsko prebivalstvo je preteklo nedeljo glasovalo o povišanju plač za parlamentarne poslance. Šlo je za povišanje dnevnic od 65 na 100 frankov. Prebivalstvo se je pri glasovanju v pretežni večini izreklo proti povišanju poslanskih dnevnic.

BONN. — Zahodnonemški Bundesrat je sprejel sporazum, ki dovoljuje izplačilo vojne odškodnine Italije v vrednosti 40 milijonov mark in razen tega še 40 milijonov mark, ki jih bodo izplačali žrtevam fašizma. Vprašanje te odškodnine je bilo predmet dolgih in napornih pogajanj med vladama obeh držav. Sporazum predvideva, da bodo prvo vsoto izplačali italijanski vladi v dveh obrokih po 20 milijonov mark, drugo pa naenkrat.

Mladi sovjetski umetniki so gostovali na Koroškem

Na povabilo Svobodne avstrijske mladine je ansambel mladih sovjetskih umetnikov gostoval na Koroškem in priredil zelo posrečeno pestra večera v ponedeljek v veliki dvorani celovške Delavske zbornice in v torek v dvorani beljaške Delavske zbornice. Gostovanja iz Sovjetske zveze so zlasti na Koroškem prava redkost in vzbujajo razumljivo zelo veliko zanimanje med prebivalstvom; zato sta bili dvorani tako v Celovcu kakor tudi v Beljaku napolnjeni do zadnjega prostora.

Pri ansamblu, ki je gostoval zdaj na Koroškem, gre za del sovjetske delegacije, katera se bo udeležila letošnjega svetovnega mladinskega festivala v Helsinkih na Finskem, kjer se bodo od 27. julija do 5. avgusta zbrale mladinske delegacije iz vseh delov sveta, da manifestirajo za prijateljstvo med narodi in mir v svetu.

Gostovanje mladih sovjetskih umetnikov na Koroškem je bilo vsekakor lep uspeh. Nastop je obsegal solista s harmoniko, dva plesavca, tri pevske soliste, žonglerja ter dva cirkuska artista. Torej res pester program, pri katerem so se nastopajoči izkazali kot resnični umetniki, ki so sicer po letih še mladi, po svojem znanju pa že vredni splošnega priznanja. Enako priznanje pa velja tudi njihovega napovedovalcu, ki je v lepi nemščini zelo duhovito in humoristično povezoval točke sporeda.

Krivicu bi delali enemu ali drugemu, če bi hoteli razlikovati med posameznimi umetniki. Kajti presenetili so s svojo kvaliteto prav vsi, naj je bil to potem harmonikaš Aleksej Safanov, ki je igral variacije na sovjetske revolucionarne pesmi prav tako dobro kot Mozartovo sonato; ali čudoviti basist Oserov, ki je posebno zabavljel s svojo pesmijo o Stenki Razinu; ali tenorist Sorokov, katerega mehki glas je prišel zlasti do veljave v otožni pesmi o materi; ali Ljuba Aodejeva, katere pristni ruski alt je kakor nalašč ustvarjen za pesem o tajgi; ali plesavca Grigorjev in Voroncov, ki sta poleg tega še dobra komika; ali žongler Vorobjev, katerega nastop z gorečimi baklami že meji na čarovnijo; ali artistična dvojica Filimonov in Peskov (ki sta člana svetovno znanega državnega cirkusa iz Moskve), ki sta s svojim dovršenim nastopom pokazala res izredno višino akrobatike in poskerbela za absolutni višek vsestranske posrečenega večera.

Gotovo bi o posameznih umetnikih lahko še mnogo govorili, zadostuje pa naj ugotovitev, da je bila to prireditev, kot bi si jih še mnogo želeli. Vsekakor je v polni meri potrdila besede napovedovalca, češ da v Sibiriji, od koder je bila večina sodelujočih, niso samo medvedi, marveč imajo tudi dobre mlade umetnike!

Deželno mladinsko petje v Celovcu

Slovenska pesem tudi v tem okviru posebno ugajala

Mladinski referat pri koroški deželni vladi je v sodelovanju z deželnim šolskim svetom tudi letos priredil deželno mladinsko petje. Najprej so bila tekmovanja zborov po posameznih okrajih, kjer so si najboljše zbori priborili pravico do sodelovanja na deželni prireditvi, medtem ko se bodo najboljše zbori v deželi udeležili tekmovanja v državnem okviru, ki bo letos v Grazu.

Na deželni prireditvi, ki je bila v torek v celovškem Domu glasbe, je sodelovalo 23 zborov z okoli 800 mladih pevcev; med njimi sta bila tudi moški in mešani zbor slovenske gimnazije, ki sta skupno štela nad sto članov. Prireditev je pokazala, da so se zbori za tekmovanje zelo dobro pripravili in žirija gotovo ni imela lahkega dela, ko je morala odločati o kvaliteti posameznih skupin. Vsak zbor je zapel po tri pesmi, od katerih ena mu je

bila določena, ostali dve pa si je lahko sam izbral. Tako je bila prireditev res pestra, v pravem pomenu besede prireditev mladine, ki je v pesmi izpovedala svojo mladostno radost in veselje, svojo ljubezen do petja in zvestobo domovini.

Tudi v tem okviru ko so nastopali najboljše zbori iz vseh predelov Koroške, je posebno ugajala slovenska pesem, kar priznava v svojih poročilih tudi nemški koroški tisk. Že zbor ljudske šole iz Hodiš se je poleg dveh nemških pesmi predstavil z eno slovensko pesmijo (mlada deklica jo je napovedala z besedami: Ker se v naši šoli učimo tudi slovensko, hočemo zapeti tudi slovensko pesem!), posebno pester pa je bil nastop obeh zborov slovenske gimnazije pod vodstvom dr. Cigana. Moški zbor je najprej zapel nemško narodno „Wohlauf“ v priredbi dr. Cigana, kateri sta sledili Gregorčičeva „Pogled v nedolž-

no oko“ in Žirovnikova „Po gorah grmi in se bliska“, mešani zbor pa se je predstavil z latinskim napevom iz 16. stoletja „Gavisunt discipuli“ slovenskega glasbenika Gallusa, z nemško narodno „Wenn die Nachtigallen schlagen“ v priredbi Felixa Oberborbecka ter pesmijo Stanka Premrla „Svatba na poljani“. Poleg tega pa je slovenska pesem zadonela tudi v dvorišču Deželnega dvorca, kjer so posamezni zbori koncertirali med opoldanskim odmorom in je zlasti ugajala Prešernova „Zdravljica“, ki poje o prijateljstvu in dobrem sožitju med narodi.

Deželno mladinsko petje je bilo zaključeno z nastopom mladinske godbe, nato pa je žirija razglasila svoj sklep, po katerem je pet zborov predlagala za sodelovanje pri tekmovanju v državnem merilu. Vsekakor je zanimivo, da med njimi ni nobenega zbora iz slovenske gimnazije, čeprav so bili nepristranski poslušalci mnenja, da sta bila oba zbora slovenske gimnazije med najboljšimi tako po kvaliteti petja, kakor tudi po interpretaciji in discipliniranem nastopu. Pač pa je med „izbranimi“ zbor Kärntner Landsmannschaft, čeprav pri njem ne gre za izrazito šolski zbor, dočim so v ostalem sodelovale na prireditvi samo šolske skupine. Izgleda, da na Koroškem tudi v takih stvareh odločajo „posebni oziri“!

X. Ljubljanski festival:

II. revija jugoslovanskega baleta

Letos obhaja Ljubljanski festival svoj desetletni jubilej in bo v njegovem okviru v času od 1. do 9. julija prirejena II. revija jugoslovanskega baleta. Sodelovali bodo baletni ansambel opernih gledališč iz Ljubljane, Zagreba, Reke, Sarajeva in Skopja ter ansambla ljubljanskega Centra za estetsko vzgojo in zagrebškega Pionirskega kazališča. Za posamezne dni festivala so predvidene naslednje predstave:

- 1. julija: Pokreti (Kabaljevski), Makete (Malec) in Balada o blodečem mesecu (Radič) — izvajata zagrebški operni balet.
- 2. julija: Pokreti (Kabaljevski), Simfonija o mrtvem vojaku (Sakač) in Trirogelnik (De Falla) — izvajata zagrebški operni balet.
- 3. julija: Rimske fontane (Respighi), Sinfonia da camera (Švara) in Petruška (Stravinski) — izvajata reški operni balet.
- 4. julija: Nastop in simpozij mladinskih komornih skupin — izvajata Center za estetsko vzgojo (Ljubljana) in Pionirsko kazališče (Zagreb).
- 5. julija: Romeo in Julija (Prokofjev) — izvajata sarajevski operni balet.
- 7. julija: Iluzije (Oster) — izvajata ljubljanski operni balet.
- 9. julija: Klasična simfonija (Prokofjev), Vibracije (Fribec) in Velemestne variacije (Brandjolic) — izvajata skopljanski operni balet.

Predstave se začnejo vsak dan ob 20.30 uri in bodo ob lepem vremenu v letnem gledališču v Križankah, v primeru dežja pa v opernem gledališču; nastop komornih baletnih skupin pa bo v Viteški dvorani v Križankah.

Prvi letnik „Kurirčka“ dobrih 400 strani otroškega branja

Pravkar zaključeni prvi letnik mladinskega odnosno otroškega mesečnika „Kurirček“, ki ga izdaja Kulturni, prosvetni in zgodovinski zavod Borec pri Zvezi borcev NOV Slovenije, je debela knjiga dobrih 400 strani pestrega branja za mladino. Znani slovenski mladinski pisatelj Oskar Hudales daje tej reviji kot urednik prikupni značaj pravega otroškega lista.

„Kurirček“ pa se bo v prihodnjem letniku, ki bo začel izhajati meseca septembra, še izboljšal, kakor napoveduje uredništvo, ki si je v prvem letu izhajanja revije pridobilo dragocene izkušnje. V prihodnje namerava obseg revije povečati in posvetiti nekaj prostora najmlajšim, nekaj pa starejšim bralcem.

Kakor druge mladinske in otroške časopise — kot je naš domači »Mladi rod« ali podobni mesečniki v Sloveniji »Citiban« in »Pionir« — tako tudi »Kurirčka« lahko naročite v knjigarni NAŠA KNJIGA v Celovcu.

Tudi to se dogodi:

Otroci učijo starše

Pred nedavnim smo tudi v našem listu poročali o stanju nepismenosti v svetu, kakor ga je ugotovila posebna komisija OZN in ga objavila v svojem letnem poročilu. Vsekakor drži, da je prav nepismenost eden od glavnih vzrokov zaostalosti v raznih predelih sveta. Zato se v teh državah trudijo, da bi odpravili nepismenost in tako pomagali prebivalstvu k splošnemu napredku in razvoju.

Boj nepismenosti je napovedala tudi afriška dežela Gvineja, kjer se poslužujejo pri tem prav zanimivih metod. Gvinejske šolske oblasti so namreč naročile vsem šolarjem, naj naučijo pisanja in čitanja tudi svoje starše, ker le-ti v letih svoje mladosti niso imeli priložnosti obiskovati šole. Poleg tega so v borbo proti nepismenosti vpregli tudi državno zastavo in je vlada odredila, naj tisti kraji, v katerih se je več kot polovica prebivalcev naučila pisanja in branja, izobesijo zastave.

Nauki prvega mednarodnega obmejnega sejma „Alpe-Adria“:

Poglabljanje gospodarskih stikov važna oblika sodelovanja med sosednimi narodi in deželami

Za vzpostavitev naravnega ravnotežja, ki je bilo prej doseženo v dolgoletnih in s tradicijo bogatih medsebojnih odnosih, ni trenutno nič bolj primerno kot tesni stiki med gospodarstveniki sosednih držav, seveda ob upoštevanju nove gospodarske stvarnosti. Dase dožive ta namen, je poglavna naloga blagovnih sejmov. Taki sejmi lahko najbolje in najpregledneje podajo podobo o gospodarskih dogajanjih in hkrati pokazuje ozadje za navezavo in utrditev tistih trgovskih stikov, ki končno ne služijo nobenemu drugemu namenu kot mirnemu sožitju narodov.

In noben drug sejem kot prav sejem »Alpe-Adria« ni bolj primeren, da prevzame nase vlogo posredovalca za gospodarsko sožitje, ki naj služi miru.

Na našem prostoru se stikajo velike evropske kulture Slovanov, Romanov in Nemcev in ustvarjajo prav zaradi skupnih zgodovinskih

doživetij pogoje za spoznanje, da vir za blaginjo narodov in za mir v svetu ni v avtarkiji, temveč v kar najbolj razsežnem prepletanju nacionalnih gospodarstev na podlagi mednarodne blagovne izmenjave.

● Dr. Romano Caidassi, predsednik Zbornice za trgovino, industrijo in poljedelstvo v Trstu:

V splošnem okviru italijansko-jugoslovanske trgovinske izmenjave ni mogoče poslov, ki se nanašajo na obmejna območja, preprosto pristeti tistim, ki se urejajo po rednem računu, ker bi bilo v tem primeru odveč razlikovanje med rednim in zunanjim računom. Regionalna izmenjava ima predvsem namen, ustvariti prednostno območje mejnave ob meji s tem, da mu daje možnost, da sredstva, ustvarjena z izvozom, porabi za nakup na istem obmejnem ozemlju. Če obravnavamo

mo regionalno obmejno izmenjavo s tega stališča, se zdi dobro utemeljen in potreben obstoj splošnega kompenzacijskega računa za zadevno izmenjavo, ki ne nadomešča, pač pa se v obmejnih območjih dodaja izmenjavi, urejeni v okviru rednega računa. Seveda pa je uresničevanje tega koristnega namena avtonomnega računa končno prepuščeno samim gospodarstvenikom. Če se namreč ti brez sprejemljivega razloga ne poslužujejo valutnega instrumenta, namenjenega prav za dvig ravni izmenjave med obmejnimi območji, se s tem odrekajo tudi prednosti, ki je dana sorazmerno majhnemu krogu gospodarstvenikov za izkoriščanje zadevnih valutnih postavk, tako za prodaje kot tudi za nakupe.

V zadnjih letih, zlasti z razširjenjem liberalizacije na široka področja italijanskega uvoza se je tako nesmotno ravnanje razširilo na obeh straneh. To pa med drugim tudi zato, ker je bila prednost poslovanja po posebnem splošnem kompenzacijskem računu v razmerah, ko je bilo nogoče prosto poslovati tudi po rednem računu, vedno manj očitna. Za številno blago je bilo na področju ekonomskih omejitev dejansko nanj prednosti, toda s tem se niso

zmanjšale prednosti in smotrnosti, ki jih daje avtonomni račun v valutnem in splošnem pogledu za aktivnost obmejnih območij in ki, čeprav so manj očitne od omenjenih ekonomskih prednosti, niso od teh nič manj pomembne, vse dokler bodo v obeh ali pa v eni izmed držav v veljavi restrikcije glede vnašanja valut. Glede na to, da so bili gospodarstveniki v zadnjih letih vedno manj pozorni na omenjene značilnosti in prednosti regionalne izmenjave, je sejem »Alpe-Adria«, ki želi poudariti ekonomsko aktivnost obmejnih jugoslovanskih, italijanskih in avstrijskih območij, prirejen v zelo primernem času, da opozori prav gospodarstvenike na pomembnost in smotrnost obmejne izmenjave. Ta je sicer na italijansko-jugoslovanskem obmejnem območju precejšnja, vendar še vedno sposobna za nadaljnje naraščanje in obojestransko korist.

● Viktor Valič, predsednik Trgovinske zbornice za LR Slovenijo:

Pozitivni rezultati obstoječih sejemskih in obmejnih sporazumov, predvsem pa izražene želje in pri-

pravljenost za nove oblike gospodarskega sodelovanja, je bila osnovna misel, ki je vodila Trgovinsko zbornico LRS pri realizaciji sejma »Alpe-Adria« v Ljubljani. Za takšen naslov smo se odločili predvsem zato, ker ležijo gospodarsko-geografska področja Celovca, Graza, Innsbrucka, Gorice, Trsta, Vidna in Ljubljane ob Alpah in Jadranem morju in naj zato še sam naslov označuje njegov obseg, pomen in namen. Sejem naj po našem mnenju prikaže blago široke potrošnje, tehnični material oziroma blago, ki ga zajemajo blagovne liste že obstoječih sejemskih oziroma obmejnih sporazumov. Sejem »Alpe-Adria« pa naj omogoči sodelovanje tudi proizvajalcem vseh drugih izdelkov, ki utegnejo interesirati enega ali drugega poslovnega partnerja in v perspektivi postati nov predmet blagovne izmenjave. Zato si sejem »Alpe-Adria« zamišljamo kot vsestransko živahen, pester in vester — skratka sejem prijateljstva in dobre sosedstva, z velikim številom razstavljavcev in obiskovalcev iz vseh obmejnih pokrajin.

(Se nadaljuje)

Objava slovenske gimnazije

Na Državni realni gimnaziji in gimnaziji za Slovence v Celovcu so sprejemni izpiti za šolsko leto 1962/63 v soboto, dne 7. julija 1962, to je prvi dan velikih počitnic. Začetek izpitov ob 8. uri zjutraj.

Prijavite svoje otroke pravočasno, in sicer do 1. julija 1962!

Prijavi je treba priložiti rojstni list in dokaz avstrijskega državljanstva. Pri vodstvu šole, katero otrok sedaj obiskuje, je treba zaprositi za popis učenca. Ta popis (Schülerbeschreibung) pošlje šola neposredno na naslov: Direktion des Bundesrealgymnasiums und Gymnasiums für Slowenen in Klagenfurt, Lerchenfeldgasse 22.

Na dan izpita, torej 7. julija, pa mora vsak učenec predložiti spričevalo, katero bo dobil 6. julija 1962 na svoji dosednji šoli; brez tega spričevala ne more nastopiti k izpitu.

Izpit za prvi razred obsega snov četrtne šolske stopnje iz slovenščine, nemščine in računstva — pismeno in ustno. Glede ostalih razredov pa dobite podrobna pojasnila vsak dan popoldne v šolski pisarni v Lerchenfeldgasse 22, soba 65 v drugem nadstropju.

Ravnateljstvo

Kako bi bilo, če...?!

Zadnje nedeljo so bile »puškarske« Borovlje spet prizorišče večje strelske prireditve. Najprej je imelo tamkajšnje »Rožansko strelsko društvo« (Rosentaler Schützenverein) svoj občni zbor, nato pa so se strelci zbrali na strelišču in se pomerili v svoji umetnosti. Pokalo je, kot bi bila prava vojna, toda razen prestreljenih tarč, ki so jih posamezni tekmovalci res mojstrsko zadeli, ni bilo »smrtnih žrtev«.

Ko smo tega dne bili v Borovljah, pa smo opazili, da se pogovori med Borovčiči ne vrtijo toliko okoli strelcev in njihove prireditve (saj take stvari so v Borovljah tako rekoč na dnevnem redu, čeprav ne vedno v takem obsegu), marveč jih trenutno zaposluje nekaj drugega. Prislunili smo njihovim razgovorom in slišali, da obravnavajo neki »incident«, ki da se je pred nedavnim zgodil na borovljskem strelišču. Razumljivo je to še bolj vzbudilo našo radovednost in ko smo se bliže zanimali, smo ugotovili naslednje podrobnosti:

V torek, 15. maja, približno ob štirih popoldne je bil borovljski puškar Ludvik Borovnik s svojim nastreljevalcem na tamkajšnjem društvenem strelišču, na katerem kot vsi borovljski puškari redno preizkuša v svojem podjetju izdelane puške. Na sosednem predelu so bili ob istem času puškarski industrialec Franz Sodja, njegov sin ter neki nakupovalec iz Italije, po njegovem avtomobilu sodeč iz Južne Tirolske odnosno iz Bozenu. Borovnik in njegov nastreljevalec sta se med preizkušanjem puške pogovarjala v domači slovenski govorici, kot to delata že vsa leta in kakor govorijo vsi domačini v Borovljah in okolici. Ko pa je slovensko govorico slišal Sodja, je pristopil k Borovniku in mu rekel:

»Zdaj bi bil pa res že čas, da bi se na strelišču končno enkrat nehalo slovensko govoriti.«

Ta neumestni izpad je Borovnika upravičeno razburil in je odgovoril:

»Gospod Sodja, zdaj pa ste prišli na napačen naslov, kajti jaz si tega ne pustim povedati, od Vas pa že sploh ne. S svojim nastreljevalcem sem vedno slovensko govoril in slovensko smo govorili celo v letih nacizma, ko so nas izseljevali. Sploh pa je tukaj priznana dvojezično ozemlje in Vi mi hočete danes tukaj prepovedovati, da bi govoril slovensko. Celih 17 let po vojni me zaradi tega še nihče ni žalil in zapomnite si, da ste Vi prvi, ki me je zaradi tega napadel. Mislim, da bomo lahko živeli v dobrem sožitju, če se bomo medsebojno respektirali; toda izgleda, da sem se motil.«

Sodja se je skušal izgovarjati, češ da ni bilo tako mišljeno, vendar ga je Borovnik zavrnil: »Ni potrebno, gospod Sodja, kakor ste rekli, tako sem tudi razumel. Zelo obžalujem, da mi morate to povedati prav Vi, ki ste se pred nekaj časom na posebnem mestu še sam izdajal za Slovence.«

Sodja: Veste, tako čudno izgleda, ko prihajajo semkaj tuji in ko slišijo slovensko govorico, vedno sprašujejo, kakšen jezik je neki to, ki se tukaj govori.

Borovnik: Potem jim pa povejte, da se tukaj govori tudi slovensko.

Sodja: Že večkrat je bilo na sejah strelskega društva govora o tem, da Vi na strelišču vedno slovensko govorite.

Borovnik: Če je tako, potem naj mi pa društvo sporoči, da tukaj ne smem več streljati. Dokler pa bom tukaj streljal, tako dolgo bom tudi tukaj govoril, kakor bom hotel.

*

To so podrobnosti, ki smo jih v Borovljah zvedeli o »incidentu«, kateri je še danes predmet razgovorov številka ena med tamkajšnjim prebivalstvom. Ljudje se sprašujejo, kako more isti Sodja, ki mu je slovenska beseda očitno še na strelišču preveč, na drugi strani na vse mogoče načine iskati poslovne stike v Sloveniji, kamor prav rad hodi tudi na lov.

Predvsem pa bi bilo zanimivo vedeti, kakšen vtis je pripetljaj na borovljskem strelišču napravil na tistega nakupovalca iz Južne Tirolske, ki je z vidnim zanimanjem spremljal besedni »dvoboj« med Borovnikom in Sodio. Kako neki bi zadeva kaj izgledala, če bi se zgodila na primer v Bozenu in bi bil Borovnik pripadnik tamkajšnje nemške govoreče manjšine, Sodja pa Italijan?!

Z odličnim petjem izpolnjen večer

Prejšnjo soboto zvečer so bili ljudje iz Škofjč in okolice deležni lepega, vzpodbudnega kulturnega užitka. V dvorano pri Kreuzwirlu Pod Jerberkom je valovila ubrana pesem in melodija odličnega pevskega zbora »Ivan Cankar« kulturnega društva »Svoboda« iz Virmaš pri Škofji Loki. Poslušavci, ki so do zadnjega kotička napolnili prostor, so bili ob podajanju posrečene in izbranega sporeda iz neizčrpnega zaklada slovenske pevske umetnosti zadivljeni in navdušeni do najvišje stopnje.

Pevski zbor »Ivan Cankar« je radevolje ustregel povabilu Slovenske prosvetne zveze, krajevne priprave za koncert pa je organiziralo SPD »Edinost« v Škofjčah. Zbor je bil pod vodstvom zborovodje in dirigenta profesorja Franceta Demšarja, spremljala pa sta ga tudi predsednik Sveta za prosveto profesor Rado Jan in predsednik občinskega Sveta »Svobod« dr. Bojan Petrič iz Škofje Loke.

Predsednik Slovenske prosvetne zveze dr. Franci Zwitter je spregovoril v imenu osrednje prosvetne organizacije in v imenu SPD »Edinost« v Škofjčah; pozdravil je udeležence in izrekel topel pozdrav in prisrčno dobrodošlico gostujočemu pevske mu zboru iz Slovenije. Ob tej priložnosti se je dotaknil tudi perečega šolskega vprašanja in poudaril potrebo vzgoje naše mladine v smislu, da bo ostala zvesta svojemu ljudstvu. Hočemo, da bomo mi in tudi bodoči rodovi prepevali slovensko in se veselili domače pesmi, ki naj nikoli ne zame na naši zemlji. Pozval je starše, naj storijo svojo roditeljsko dolžnost in izkoristijo pravico, da prijavijo svoje otroke tudi k pouku slovenščine. Končno je izrazil pričakovanje, da bo vlada pri izvedbi šolske reforme pokazala razumevanje tudi za naše vprašanje na področju šolstva, ki doslej še ni rešeno v naše zadovoljstvo.

Za pozdravne besede in prisrčen spre-

jem se je zahvalil predsednik Sveta za prosveto profesor Rado Jan in naglasil korist in potrebo medsebojnih kulturnih stikov med ljudstvom iste besede tu- in onstran meje. Kulturni stiki pa so neprecenljiv doprinos tudi k boljšemu razumevanju in zblizanju med narodi sosed. Dejal je, da naj temu plemenitemu namenu koristi tudi današnje gostovanje.

Nato se je začel odvijati bogat in lep pevski spored, gostje so peli umetne in narodne pesmi. Ne bi bilo lahko oceniti, katera pesem je najbolj ugajala in vžgala, ker hvaležni poslušavci so vse brez izjeme sprejemali z viharim in živahnim odobravanjem ter aplavzom. Poslušavci niso odnehali, da so morali pevci dodati po izčrpanem sporedu še nekaj pesmi. Med drugimi so zapeli tudi Kernjakovo »Mojce« in ker je bil med udeleženci na koncertu navzoč tudi Pavle Kernjak, so ga pozdravili in vsi navzoči so mu navdušeno vzklikali in ploskali. Enodušno navdušenje in pritrjevanje poslušavcev je za drage goste gotovo najboljše spričevalo in priznanje o kvaliteti ter višini njihove pevske zmogljivosti.

Po koncertu pa se ljudje še dolgo niso razšli, do jutranjih ur so se gostje in domačini prijateljsko imeli v sproščeni družabnosti in skupno prepevali.

Gostovanje prijetnih pevcev iz Virmaš bo nam Škofjčanom ostalo v trajnem lepem spominu, ob prvi priložnosti pa se bomo z veseljem odzvali tudi njihovem povabilu ter jih bomo obiskali v njihovi ožji domovini.

Drugi dan, v nedeljo, je pevski ansambel iz Virmaš izkoristil za ogled precejšnjega dela naše koroške domovine, krajev, kjer prebiva slovensko prebivalstvo in tudi kraje, ki jih naseljujejo nemško govoreči sodeželani. Vsepovsod je spremljala goste iz Slovenije dobra volja in naša pesem.

Živinorejska zadruga za Libuče in okolico je zborovala

Običaj je že, da se vsako leto maja zberejo zadrugniki Živinorejske zadruge za Libuče in okolico na svojem letnem obnem zboru. Letos je bil v nedeljo 20. maja ter se ga je kljub izredno naugodnemu vremenu udeležilo lepo število zadrugnikov. Ob tej priložnosti se zadrugniki poučijo o zadrugnem delu v preteklem poslovnem letu, hkrati pa prijavijo živino na pašnik na zadrugno posestvo pri Štibarju na vrhu Belšaka.

Predsednik upravnega odbora svetnik kmetijske zbornice Mirko Kumer je ugotovil sklepčnost obnega zboru in po izvedeni izvolitvi zapisnikarja ter dveh overovateljev zapisnika podal poročilo za upravni odbor. Povedal je med drugim, da je zadruga predvsem osredotočena na zadrugno pašnik in zadrugno posestvo. V zadnjih letih je precej uspelo izboljšati pašnike s smotrnim gnojenjem z umetnimi gnojili. Zadruga je pristopila k akciji »melioracijskega gnojenja«. Stroški tega pognojevanja znašajo 20.000 šilingov, k čemur je zadruga dobila 8.000 šilingov subvencije. Pri izvedbi ceste do Štibarjevega posestva je zadruga udeležena s petimi deleži po 560 šilingov. Prvotno je pristopila z desetimi deželami, ker pa mora odsek ceste na lastnem posestvu sama zgraditi, so se ze-

dinili za pet deležev. Razložil je tudi zadevo vodovodne napeljave do zadrugnega poslopja in povedal, da se je, in sicer ne po zadrugni krivdi, prvotni načrt napeljave vode od Jurčevega posestva izjalovil. Sklenili pa so, da bodo napeljali vodo do Štibarjevega objekta iz lastnega vodnjaka, ki leži nekoliko nižje od poslopja, in sicer z brizgalno z agregatnim motorjem. S tem bo odpadlo naporno prenašanje vode v vedrih za oskrbnikovo ali pastirjevo ženo, ki je mora za potrebe gospodanjstva in gospodarstva prevlačiti precejšnje množine.

Dragocena dobrina gozd je brez dvoma glavni vir dohodkov in temelj zadrugne rezerve. Na vsakem obnem zboru in tudi letos se je razpravljalo o negi gozda in se je na tem področju resda že precej storilo, posebnost po navodilih zadrugnega gozdnega strokovnjaka Zechnerja in drugih razumnih kmetov zadrugnikov. Vse poplave in naprave za izboljšanje na zadrugnem posestvu so mogoče le z izkupičkom iz gozda, kajti pašnina, za zadrugnike razmeroma nizka, odvrže le malo. Podpredsednik upravnega odbora Jože Broman je nasvetoval, da bi del strmega skoraj neizkoriščenega pašnika zasadili z gozdnimi mladikami.

Poročilo za nadzorni odbor je podal član odbora Lovro Potočnik. Občni zbor je oboje poročil soglasno odobril.

Občni zbor je tudi soglasno odobril računski zaključek za preteklo poslovno leto in izrekel staremu odboru razrešnico. Pri volitvah novega upravnega in nadzornega odbora so bili izvoljeni prejšnji člani odborov s predsednikom upravnega odbora Mirkom Kumrom in predsednikom nadzornega odbora Lojzom Milačem.

Nadalje je občni zbor izrekel zahvalo in priznanje oskrbniku in pastirju na zadrugnem posestvu Janezu Piku za njegovo dvajsetletno zvesto službo ter mu naklonil skromno nagrado. Prav tako se je občni zbor spomnil marljivega poslovodje Lojza Krištofa.

Člani so prijavili živino na pašo, 26 po številu, ki so jo gnali na pašnik ta teden v ponedeljek. Vsa živina je morala biti zdravniško dokazano tbe — prosta.

Prošnji Kainbacherja v Šmarjeti za pomoč pri pozidavi novega poslopja, ko je staro prejšnje leto uničil požar, je zadruga ustregla s tem, da prosilcu pokloni gradbeni material v vrednosti 500 šilingov.

Pri diskusiji so člani živahno sodelovali in razpravljali o različnih zadrugnih vpraša-

Letošnje letovanje otrok na Jadranu

Letošnje počitniško letovanje slovensko govorečih otrok iz Koroške je določeno v 2 skupinah. Prva skupina bo na letovanju v času od 12. julija do 2. avgusta, druga skupina pa v času od 4. do 25. avgusta. Otroci bodo letovali v Savudriji.

Starši, ki želijo poslati otroke na letovanje, naj vložijo PISMENO PROŠNJO, iz katere mora biti razvidno: ime, poklic in naslov staršev, ime otroka ter izjava, če je že kdaj bil na letovanju in kolikokrat. To prošnjo naj starši skupno s priloženim lanskim šolskim spričevalom, zdravniškim spričevalom, iz katerega mora biti razvidno, da je za otroka letovanje na morju priporočljivo, priporočilo krajevne prosvetne ali zadrugne organizacije, osebno izkaznico otroka s sliko in režijskim prispevkom v znesku 200 šilingov oddajo do najpozneje 30. junija 1962 na naslov: Zveza slovenskih organizacij, Celovec — Klagenfurt, Gasometergasse 10. Posebej opozarjamo, da ZSO posameznih dokumentov ne prevzema in da velja za prijavljenega le otrok, za katerega so bili hkrati oddani vsi navedeni dokumenti.

Za OSEBNO IZKAZNICO otroka velja le izkaznica (Personalausweis), ki jo izstavi okrajno glavarstvo, ali pa potni list. Za otroke z osebni izkaznicami je potrebna tudi izjava (v nemščini) očeta o. zakonitega zastopnika, da se strinja s potovanjem otroka v inozemstvo.

Za letovanje pridejo v poštev le otroci v starosti od 9 do 14 let, pri čemer imajo prednost otroci, ki še niso bili na letovanju. V prošnji starši lahko navedejo željo, s katero skupino bi radi poslali otroka na letovanje. Sploh bodo starši, katerih otroci bodo sprejeti na letovanje, po končanem prijavnem roku dobili tozadevno pismo obvestilo in potrebna nadaljnja navodila.

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem

njih. Mimo zadrugnih zadev je občni zbor sklenil, da da na Štibarjevem vrhu na razpolago prostor za postavitve spomenika žrtvam nacističnega nasilja, ki jih je prebivalstvo doprineslo tudi v teh hribih v borbi proti fašizmu. Nad dvajset smrtnih žrtev je zahteval krvavi fašizem v teh gorskih vaseh. Spomenik žrtvam naj bo nam in bodočim rodovom večni spomin in opomin!

Dejavnost Živinorejske zadruge pa s pašnikom in oskrbo zadrugnega posestva nikakor ni izčrpana. Njena naloga je po njenem bistvu in tudi po pravilih vse obsežnejša. Živinoreja predstavlja v naših krajih eno izmed glavnih in čisto najbolj donosnih gospodarskih področij. Zato je zelo važno, da z vsemi sredstvi in največjo vmo pospešujemo izboljšanje prav na zadrugni podlagi. Težkoča intenzivnejšega skupnega živinorejskega sodelovanja je tukaj tudi zaradi tega, ker je članstvo zadruge raztreseno na široko okolico od Podkraja do Zvabeka in Komlja. Slišati pa je bilo razveseljive pobude, da se bo nekaj le storilo, na primer s kakšnim poučnim izletom v kraje zelo naprednih živinorejcev ter v jesenski in zimski dobi s strokovnimi živinorejskimi predavanji.

Kotmara vas

Iz Kotmare vasi smo ob zaključku lista zvedeli žalostno vest, da je v sredo jutraj preminul spoštovani in ugledni Egidij Bašnik, p. d. Gvažar v Čahorčah. Umrli je v bolnišnici za nezgode v Celovcu na posledicah poškodbe, ki se mu je pripetilo pri delu v gozdu. O pokojnikovem značaju, življenju in delu bomo več prinesli v prihodnji številki.

Hudo prizadeli družini, žalujočim svojcem, izrekamo naše srčno sožalje.

KOLENDAR

Petek, 1. junij: Feliks
Sobota, 2. junij: Peter
Nedelja, 3. junij: Klavdija
Ponedeljek, 4. junij: Frančišek
Torek, 5. junij: Bonifacij
Sreda, 6. junij: Norbert
Četrtek, 7. junij: Robert

GUSTAV STRNIŠA:

LESENI VARUH

Sinička Rumenka je zagledala luč sveta v trohnečem bukovem kolu, na katerega je bila pritrjena zarjavela žična ograja.

Ko je šestletni Milanček, ki se je igral na vrtu, zagledal mater sinico, ki je dan na dan prihajala in odhajala ter prinašala črve, se je kar prestrašil, saj ni čudno, kajti v bližini se je sončil godrnjavi muc Brkač in če bi bil opazil, da si je sinička izbrala svoje gnezdo na vrtu, bi si jo kmalu privoščil za južino in se posladkal z njenim mladičkom. Na srečo je bil tram, v katerem je tičalo gnezdece, skrit med gostim bezgovim grmom, ki je s svojimi dolgimi vejami v vetru veselo pahljal in ščiril skromno siničko družinico.

Deček je radovedno opazoval starko. Počasi se je približal ogradi in čul iz debela drobne, čivkajoče glasove. Razveselil se je in se ogledal za Brkačem, ki je mežikal na soncu in se ni brigal zanj. Deček mu je zapretel s pestjo:

»Muc, le glej! Če se spozabiš nad siničko, te takoj zapodim iz hiše!«

Odslej je budno pazil na mačka, kateremu ni prav nič zaupal, čeprav se mu je večkrat približal in se s trupom laskavo podrgnil ob njegovih nogah.

Ko je nekega dne že na vse jutro stara sinička žalostno frfotala okoli bezga in čiv-

kala, je bil Milanček prepričan, da je neusmiljeni Brkač dobil mladiča v svoje šape in ga požrl. Pognal se je k ograji in pogledal v odprtino. Opazil je, da se gnezdece v trhljem tramu pogreznilo in sinica najbrže ni mogla do svoje edinke, ki je s pojemajočim glasom žalostno čivkala.

Milanček je skočil po svojega očeta, ki je takoj prihitel, pograbil trhli kol, ki je v njegovih rokah kar zahreščal, ga siloma razpolovil in drobni čivkač je bil rešen.

Na vrtu je stala visoka hruška Medenka. Na njenem vrhu je bil pritrjen klopoteč, ki ga je stražil lesen pritlikavec, ponosno stoječ poleg njega. Kadar je zavel veter, se je stražnik premaknil, klopoteč je oživel in njegova krila so veselo zaprhutala.

Milanček je splezal z rešenim gnezdecem na hruško in ga položil v rogovilo tik pod klopotecem ter ga izročil v varstvo lesenemu pritlikavcu:

»Ti stojiš na straži noč in dan, pazi od slej na drobno siničko-mladičko, da se ji ne približa roparski Brkač!«

Potegnil je veter, pritlikavec se je premaknil, klopoteč je zaropotal in deček je dobro slišal palčka, ki se je oglašil: »Bom! Bom! Bom! Se-ve-da! Se-ve-da!«

Zadovoljna in vesela je bila tudi mati sinica, ki je zdaj sproščeno sedela na gnezdo, prinašala hrano in čivkajoča ljubkovala svojega mladička!

Leseni stražar je bil ponosen, da mu je Milanček zaupal malo siničko. V soncu je kar zasijala njegova neznatna postavica, zadovoljno se je oziral na svojo varovanko in komaj čakal, da se je prvič dvignila, občepela na robu gnezda in zapela. Takoj jo je povabil:

»Pridi vendar k meni! Dvigni se više, le malo više in pri meni boš! Komaj te čakam! Le prid, da se kaj pomeniva!«

In sinička je radostno prifrlela in mu počenila na ramo. Navdušen ji je jel razkazovati naravo pod seboj in jo prositi, naj ostane vedno pri njem.

Stara sinica je tedaj spoznala, da je hčerka že godna za življenje, saj si je kmalu že znala sama poiskati hrano in vedno živahneje je letala okoli. Najraje je pa čakala pri svojem pritlikavcu in opazovala klopoteč, ki se je oglašal, da je včasih še sama zaprhutala s krili in zapela. Mati sinica se je od nje poslovila in ji obljubila, da jo bo večkrat obiskala.

Muc Brkač se je grel na soncu, mežikal kvišku, si lizal svoje črne šapice ter sanjal o pečenki, in sicer prav o ptičji pečenki, ki leta živa po zraku, a on ne more do nje, pa bi si jo tako rad privoščil za južino.

In Brkaču je bilo kar hudo, tako hudo, da se je pričel smiliti samemu sebi. V tem svojem razmišljanju je zabolščal kvišku v

hruško in videl siničko brezskrbno čepečo na pritlikavčevi rami. Zabundal je in zagodrnjal:

»Kaj če bi poskusil svojo srečo? Sinica res čepi visoko na rami tistega palčka, ki ga s kostmi in kožo nič ni? Kaj če bi se skrivaj pritihtopil do nje in jo nenadoma pograbil. Napak bi ne bilo!«

In že se je odločil.

Skočil je in se spretno pognal na drevo. Ko je priplezal više, se je potuhnil in se prihuljeno plazil bliže.

Sinička ga ni opazila. Poslušala je svojega varuha, ki ji je pripovedoval, da ga je že pred leti gospodar s klopotecem vred pritrtil na drevo, kjer sta postala neločljiva prijatelja. Takoj je opazil Brkača in se razburil. Klopoteč se pa ni premaknil. Muc je prihajal vedno bliže. Kar slina se mu je cedila, ko je videl, da je sinička s hrptom obrnjena proti njemu.

»Niti zavedla se ne bo, pa bo že po njej!« se je vzradostil v svojem srcu. Neznatnega lesenega čuvaja je kar prezrl, pa tudi klopoteč mu ni bil kaj prida mar:

»Naj le klopoteč in se dere, kaj me briga! Na take malenkosti se nisem nikoli oziral in se nikoli ne bom!«

Že se je popolnoma približal.

»Zdajle se poženem!« si je dejal in...

Mali čuvaj je bil ves nesrečen, ko je opazil, da bo Brkač pravkar pograbil svojo žrtev. Žalostno je zajčal in dramil klopoteč, naj se vendar premakne. Pa se ga je usmili veter, ki je pihljal mimo. Krepko se je zaletel. Pritlikavec se je premaknil in se oddahnil, saj je prav tedaj maček poskočil, a klopoteč »lop« ga je prav krepko udaril po smrčku, da je plašen odskočil in obvisel na nižji veji.

Sinička je bila rešena, leseni stražar je pa med klopotanjem vetrnic vpil nad Brkačem:

»Izgini, če ne, te še bolj premlatimo!«

Tri miške

Živele so tri miške, ki so imele zemljišče veliko kot dlan. Pozimi je zapadlo dosti snega. Miške so ga očistile z zemljišča in v snegu so našle košček masla, ki je bil velik kot grahovo zmo. Dale so ga v varstvo mlajši miški, ta pa si ga je prisvojila in ga naposled pojedla. Miški sta jo postavili pred sodišče.

Sodnik je bila najstarejša miška iz rodu, obravnava pa javna. Najprej je dobila besedo starejša miška.

— Bile smo tri miške...

— Precej velika družina! — je pripomnil sodnik.

— Imele smo zemljišče veliko kot dlan...

— To je cela država, — je menil sodnik.

— Zapadel je sneg in prekril zemljo...

— Pozimi se to često zgodi, — je pristavil sodnik.

— Našle smo košček masla, ki je bil velik kot grahovo zmo...

— Veliko bogastvo, — se je nasmejal sodnik.

— Dale smo ga mlajši miški, da ga spravi...

— Postala je torej varuh, — je rekel sodnik.

— In požrla ga je...

— Poglej, kakšen požeruh, — je ugotovil sodnik.

— Ozmerjali sva jo in pretepli...

— Nastala je prava vojna in obtoženka je dobila svojo! — se je smejal sodnik, ko je predlagal, da se miške pobota.

Ko so se pobotale, je sodnik zaključil obravnavo.

(Mongolska narodna pravljica)

Kmet in povodni mož

Kmetu je padla sekira v reko. Ves potrj je sedel na breg in se spustil v jok.

Slišal ga je povodni mož, kmet se mu je zasmilil in prinesel mu je iz reke zlato sekuro in dejal:

»Je to tvoja sekira?«

Kmet mu odvrne: »Ne, ni moja.«

Povodni mož mu prinese drugo — srebrno sekuro.

Kmet mu spet odvrne: »Ni moja sekira.«

Tedaj mu prinese povodni mož pravo sekuro.

Kmet mu reče: »To je moja sekira.«

Povodni mož je podaril kmetu vse tri sekire zavaljo njegove poštenosti.

Doma je pokazal kmet svojim tovarišem sekire in jim povedal, kaj se je z njim zgodilo in glej, eden od kmetov se je domislil, da bi jo takole uganil: šel je k reki, nalašč vrgel svojo sekuro v vodo, sedel na breg in se spustil v jok.

Povodni mož mu je prinesel zlato sekuro in ga vprašal: »Je to tvoja sekira?«

Kmet se je razveselil in zakričal: »Moja, moja!«

Povodni mož mu ni dal zlate sekire, tudi njegove lastne mu ni dal — zavaljo njegove nepoštenosti.

Ivo Andrić

10

Travniška kronika

Ne, ne! To je pusto in nejasno. Nazadnje je ko, kot se kaže in kot ga vidijo vsi ljudje: »Iz Carigrada previdel, da je najbolje sporočiti in opisati dogodek taje prispel posebni kapidžibaša in prinesel ferman, s katerim se postavlja vezir na dosedanji položaj. Izročil mu je tudi sabljo kot znamenje cesarjeve milosti in nameravnega pohoda v Srbijo.« Na koncu bo poudaril, da je to dobro znamenje za nadaljnji razvoj francoskih prizadevanj v teh krajih in mimogrede omenil, da je kapidžibaša po naključju umrl v Travniku nagle smrti pri izpolnjevanju svojega poslaništva.

To krojenje in prikojevanje službenega poročila je Davilla malce pomirilo. Zločin, ki se je zgodil komaj večeraj, tu pred njegovimi očmi, se je zazdel nenadoma manj strašen in oduren, ko je postal predmet razmišljanja o poročilu. Konzul je zaman iskal v sebi davišnje prepadečnosti in moralno razburjenosti.

Usedel se je in opisal zadevo tako, kot so jo videli vsi. Ko je potem prepisoval na čisto, je občutil še večjo pomirjenost, celo nekakšno zadovoljstvo s samim seboj, ker

je temeljilo njegovo poročilo na velikih in težkih, modro zamolčanih skrivnostih.

Tako je pričakoval poletni sončni zaton, poln tišine in odsefov svetlobe na gostih sencah strmih bregov. Pomirjen je stal ob odprtem oknu. Nekdo mu je za hrblom stopil v sobo z gromčim stlenjem in začel prižigati sveče na mizi. V tem trenutku je konzula spreletela misel: kdo je mogel pripraviti vezirju strupa, določiti količino in natančno preračunati čineke, da bo dovolj hiter (vsaka stopnja v določenem času), pa ne preveč in nenaravno nagel? Kdo, če ne Davna? To je njegova stroka. Do nedavna je bil v vezirjevi službi in morda je še zdaj.

Davilla je v trenutku pošla vsa dozdevna pomirjenost. Spet se mu je vzbudil davišnji občutek presenečenja, da se je tukaj, v negovi bližini in v zvezi z njegovim delom, torej tudi z njim, zgodil zločin, in da je morda njegov tolač plačan, nizkoten soudeleženec. Ta občutek ga je zajel ko plame. Kdo je tukaj brez skrbi za svoje življenje in varen pred ločinom? Kaj mu pomeni življenje, če je takšno?... Korzul je stal kakor prikovan med svetlobo sveč, ki so se vsobi prižigale druga za drugo, in zadnjim, že potemnelim sijem na strmih obronkih zunaj.

Zorel je večer in bližala se je ena tistih zlih noči brez spanja, katere je Daville spoznal šele v Travniku, ko človek nikakor nemore zaspati, hkrati je pa nesposoben, da bi urejeno misl. Če ga je za trenutek le zajel nekakšen polsen, so se pred njim zapovrstjo in samovoljno razvrščali in menjavali predčerašnji Mehmed pašin sproščeni in veseli nasmeh, tanka, žilava kapidžibašina roka s široko brazgotino in mračni, neumljivi Davna, ki potihlo šepeta:

»Hudo hudo bolan človek!«

Toda vse to je bilo neurejeno, nepovezano. Podobe so živele vsaka zase, brez vzročnih stikov, kakor bi še nič ne bilo določeno in odloženo, kakor da se zločin lahko zgodi, prav tako ga pa lahko še preprečijo.

In Daville se je bridko mučil v tem polsnu, želeč iz vse duše, da se zločin ne zgodi, hkrati je pa čutil na dnu zavesti, da se je zgodil.

Često taka težka nespeča noč razreši do kraja ta ali oni doživljaj in ga za večne čase zapre kot slepa železna vrata.

Naslednje dni je Davna prihajal poročat kot običajno. Nobene spremembe ni bilo na njem. Pa tudi na sploh nagla kapidžibašina smrt ni vzbudila kake razkačenosti med mestnimi Turki; ponehali so celo glasovi sumničenja in obtoževanja. Usoda tega Osmanlija ljudi ni posebno zanimala. Videli so samo eno: njihov osovraženi vezir ostane še posihal v Travniku in bil je celo nagrajen. Iz tega so sklepali, da se v Carigradu z majskim prevratom ni nič spremenilo. Zato so se potuhnili v razočaran molk, stisnili zobe in povesili oči. Zanje je bilo jasno, da je novi sultan pod vplivom nevernikov ali nizkotnih podkupljenih sodelavcev in je zmaga dobre stvari spet odložena. Prav tako trdno so bili prepričani, da bo prava, čista vera zmaga in je treba samo potrpeti. Nihče pa ne zna potrpeti tako kakor pristni bosenski »Turki« — ljudje nepremagljive vere in kamnitega ponosa, ki so lahko nagri ko hudo in potrpežljivi ko zemlja.

Ponovno je Daville občutil isto osuplost kakor prvi dan in boleč, mrazljiv strah v drobavju. Bilo je to ob prvem sprejemu, ki ga je imel po kapidžibašini smrti, čez dvanaest dni. Vezir je bil nespremenjen in nasmejan. Pripovedoval je o svojih pripravah za pohod v Srbijo in odobral vse Davillove načrte o turško-francoskem sodelovanju na bosensko-dalmatinski meji.

Slov. kmečka zveza obvešča

NOVI PREDPISI ZA TRGOVANJE
S SUROVIM SVINJSKIM MESOM

Zvezna vlada je 18. maja izdala odredbo, s katero na novo ureja trgovanje s surovimi mesnimi izdelki od mesa prašičev. Zaradi obstoječih sanitarnih predpisov smejo po tej odredbi surove klobase, prekajeno slanino ter prekajeno in drugo svinjsko meso, ki je namenjeno uživanju v surovem stanju, proizvajati le osebe in podjetja, ki so prej pristojni občini v sorbu pregleda zaklanih prašičev za trihinami prijavile predvideni zakolj in pustile celotno pri tem napadlo meso uradno pregledati.

Iz te odredbe so izvzete edino tako imenovane »ogrške salame«, ki so izdelane iz drobno seseklanega svinjskega mesa, ki so se sušile vsaj 6 tednov in katerih površina ima naravno prevleko plesnobe.

Po tej odredbi je praktično najbolj priporočljivo, da k uradnemu pregledu mesa prijavimo tudi zakolje prašičev za domače potrebe. To velja zlasti za turistične kraje, ki prodajajo tako imenovane malice v obliki klobas, slanine ali prekajenega svinjskega mesa.

SPREMEMBA MEJE MED SODNIMA OKRAJEMA DOBRILA VAS IN ŽELEZNA KAPLA

Zvezna vlada je 18. maja izdala tudi odredbo, s katero je spremenila mejo med sodnima okrajema Dobrla vas in Železna Kapla. Odredba, ki stopi v veljavo 1. julija 1962, pridružuje sodnemu okraju Železna Kapla še občini Žitara vas in Galicija. Novi sodni okraj Železna Kapla bo od 1. julija obsegal občine Železna Kapla, Bela, Žitara vas in Galicija, sodni okraj Dobrla vas pa bo omejen na občine Dobrla vas, Globasnica in Škocijan.

SKRIMO ZA UDELEŽBO NA TURIZMU

Kmetovalcem v območju planin in gora priporočamo, da se poslužijo pocenjenih kreditov za ureditev sob za turistične goste. Okrajne kmečke zbornice namreč razpolagajo s pocenjenimi krediti, ki se jih lahko poslužijo kmetje v gorskih predelih, ki nimajo gostilniške in turistične obrtne koncesije.

Tozadevne prošnje je treba vložiti pri okrajni kmečki zbornici. Priporočljivo je, da kmetovalci vložijo prošnjo ne glede na to, ali bodo kredit letos dobili ali pa ne. Če prošnja letos ne bo rešena, bo prišla drugo leto na vrsto.

1.200 INOZEMSKIH SEZONSKIH DELAVCEV
ZA KMETIJSTVO

Konferenca prezidentov kmetijskih zbornic in sindikat delavcev v kmetijstvu in gozdarstvu sta se sporazumela za privoljenje slednjega, da pride v pomoč kmetijstvu 1200 inozemskih kmetijskih delavcev v državo. Ta kontingent je dodaten k onemu, ki določa 7500 jugoslovanskih sezonskih delavcev v obrtnem gospodarstvu.

Daville se je na vse kriplje trudil, da bi ostal miren in naraven; na koncu je kot mimogrede izrazil iskreno sožalje ob smrti cesarjevega odličnika in vezirjevega prijatelja. Še preden je Davna prevedel te besede, je vezirju ugasnil nasmeh. Črni brki so mu pokrili bele, bleščeče zobe. Obraz s poševnimi mandeljastimi očmi se mu je nenadoma skrajšal in sploščil in ostal tak, dokler tolmač ni do konca prevedel Davillovega sožalja. Nadaljnji pogovor se je spet razvijal z nasmehom.

Splošna pozaba in mirnodušnost sta pomirjala tudi Davilla. Videč, da se življenje nadaljuje nespremenjeno, si je dejal: To pomeni, da je lahko tudi tako! Niti z Davnom ni več govoril o zločinu v Konaku. Čas so mu izpolnjevali opravi. Z vsakim dnem se je pomalem otresal tiste neusmiljene vznepenosti vesti in svojega prvega občutja razdražene začudenosti in se prepustil toku vsakdanjega življenja, naj ga nosi po zakonih, ki veljajo za vse žive ljudi. Res se mu zdi, da ne bo mogel nikdar pogledati Mehmed paše, ne da bi pomislil, da je to tisti človek, ki je bil po Davnovih besedah urnejši in spretnější ter je prehitel svoje nasprotnike. Toda delal bo z njim in se pogovarjal o vsem razen o tej smrti.

Tiste dni se je vrnil z Drine vezirjev čehaja* Sulejman paša Skopljak, ko je, kakor so govorili v Konaku, popolnoma uničil srbske upornike. Sam Sulejman paša je o tem govoril zadržano in manj jasno.

Ta vezirjev namestnik, Bosanec, je izviral iz ene od najuglednejših begovskih družin. Imel je velika posestva v bosenskem Skoplju na Kupresu in desetine hiš in trgovin v Bugojnu. Bil je visok, žilav in kljub ostarelosti vitek v pasu, modrih oči in ostrega pogleda; človek, ki je videl mnogo vojska, si nakopičil velika imetja in postal paša

Razveseljive ugotovitve za svetovni dan mleka:

Avstrijsko prebivalstvo
se rado privaja na mleko

Prvo četrtletje 1962 kaže na področju konsuma mleka in mlečnih izdelkov nekaj razveseljivih ugotovitev. Domači konsum se je tudi v tem četrtletju lepo povečal. Tako je potrošnja narasla pri smetani za 4 %, pri maslu za 6,8 %, pri skuti in siru za 10 % in pri kondensiranem mleku za 40 %. Sicer se je v istem obdobju dobava mleka mlekarjam povečala za 6,6 %, vendar ta porast ni več povzročil nevarnega naraščanja zaloga in tržnih viškov mlečnih izdelkov. Zgodilo se je nasprotno: izvoz masla, ki ga morata s svojimi prispevki financirati tako producent kakor tudi konsument, se je celo zmanjšal za 32 %.

Mlekarne so v prvem četrtletju prevzele okroglo 415.100 ton mleka. Razmeroma dolga zima, ki je že na splošno za konsum pitnega mleka zelo neugodna, in februarska slavka delavcev po mlekarinah sta povzročili, da je konsum pitnega mleka rahlo nazadoval. S potrošnjo 138.700 ton je nazadoval za pičlo 1/4 %. Temu nasproti je narasel konsum smetane na 3.280 ton, kondensiranega mleka na 717 ton, masla na 6.790 ton, skute na 2.480 ton in siru na 5.000 ton.

Take ugotovitve za svetovni dan mleka, ki je bil v četrtek preteklega tedna, razveseljujejo, ker so znamenje, da tudi med industrijskim prebivalstvom vedno bolj prodira spoznanje: mleko ima prednost pred drugimi pijačami in hranili.

V pospeševanju konsuma mleka in mlečnih izdelkov pričenjajo igrati mlečni avtomati zelo pomembno vlogo. To kažejo izkušnje v Angliji in drugod. V Avstriji so prvi takšen avtomat tik pred novim letom postavili na Dunaju, še pred glavno turistično sezono pa bo po vsej državi delalo skupno 40 mlečnih avtomatov. Kakor so taki avtomati pripravi za vnovenje mleka v večernih in zgodnjih jutranjih urah ter ob praznikih, ko so trgovine zaprte, kaže primer avtomata v Grazu na Jakominiplatzu, ki je na velikonočno nedeljo spravil v promet 1.500 porcij mleka. 100 takih avtomatov lahko poveča dnevno potrošnjo pitnega mleka za 30.000 do 50.000 kg mleka.

Če upoštevamo to, spoznamo, da je 40 mlečnih avtomatov po vsej državi toliko kot nič. Če bi jih bilo 400, bi jih bilo verjetno še premalo. Mlekame čaka tukaj še hvaležna naloga. Če bi se brigale za postavitve mlečnih avtomatov ob železniških in avtobusnih postajah večjih mest in industrijskih centrov vsaj podobno, kakor so bile in so pridne pri drugih, nikakor ne povsod res potrebnih adaptacijah in investicijah, potem verjetno problema »kam z mlekom!« sploh ne bi poznali več.

V preteklem tednu so avstrijske mlekarne poslale na trg male 20 gramov težke zavojčke prvovrstnega čajnega masla. Te drobne v aluminijaste folije zavite porcije masla so v prvi vrsti namenjene restavracijam in turističnim podjetjem, ker jih je mogoče brez priprave servirati gostom k zajtrku. Cena takih zavojčkov je od mlekarne določena s 95 groši, kar odgovarja 47.50 šil. za kilogram masla.

Če vržemo pogled nazaj na zadnjih 10 let, ko je pričelo po malem pritakati na trg dovolj mleka in mlečnih izdelkov, lahko rečemo, da se je avstrijsko mlekarstvo sicer obnavljalo in večkrat zelo nerodno lotevalo reklame za mleko in propagande za povečanje njegovega konsuma. Če je ob vseh pomanjkljivostih v zadnjih 10 letih konsum pitnega mleka narasel za 26 %, potem lahko rečemo, da so med industrijskim in mestnim prebivalstvom dani zelo ugodni pogoji, da se v vojni in povojni dobi odtujenega mleka »spet privadi«.

Pospeševanje v tej smeri pa je tudi dolžnost vsakega kmečkega producenta. Ta dolžnost obstoja zlasti v čistoči v hlevu in v čistoči pri ravnanju z mlekom. Sedanja nova ukrepa za povečanje konsuma mleka in masla bosta skupno ob nadaljnjem pospeševanju akcije »šolskega mleka«, zakar je bilo lani danih 9,5 milijona šilingov subvencij, nedvomno pripomogla, da se bo povpraševanje za mlekom še večalo in da tega na avstrijskih hlevih ne bo »preveč«.

Ko se prične sezona spravila pridelkov: Bodi previden, da preprečiš delovno nezgodo!

S košnjo se prične sezona spravila pridelkov, ki se tja do oktobra ne bo več pretrgala. V tem času je kmetijsko delo bolj kot pomladi ali pozni jeseni postalo strojno delo, vsled česar je nevarnost delovnih nezgod mnogo večja, kot je bila prej, ko sta bili mlatišnica in slamoreznica edina nevarnejša stroja na kmetiji in ko se ob večjem številu delavcev »z delom ni tako mudilo«.

Prav zaradi tega pred nevarnostjo delovnih nezgod pri poletnem kmetijskem delu ne moremo dovolj svariti in na previdnost pri delu s stroji nikoli dovolj opozarjati. Povod za današnje svarilo in opozorilo pa daje tudi pregled kmetijskih delovnih nezgod v prvem četrtletju 1962. V tem času je prišlo v državnem merilu do 13.801 delovne nezgode s 100 smrtnimi žrtvami. V istem razdobju preteklega leta je prišlo le do 12.760 nezgod s 74 smrtnimi žrtvami.

V teku enega leta je število kmetijskih nezgod naraslo za 8 %, ono s smrtnim izidom pa za 35 %. In to v času »počitka« na kmetih!

Vzemi svarilo resno! Napravi vse, da boš s stroji delal kar najbolj varno. Ne pozabi, da malomarnost, površnost in hito pri delu že jutri lahko plačaš s hudo nezgodo in da bo s tem obstalo delo na kmetiji!

trema otroki. To so bili trije sinovi: Pierre, Jules-François in Jean-Paul. Prvi je imel štiri leta, druge dve, tretji je bil rojen pred nekaj meseci v Splitu.

Gospa Daville je bila plavalaska, drobcena in suha. Izpod redkih las, počesanih v frizuro mimo vsake mode, je gledal majhen živahen obraz z zdravo poltjo, zlahotnimi potezami in modrimi, kovinsko sijočimi očmi. V tej na prvi pogled krhki in nepomembni postavi se je skrivala razumna, trezna in gibčna ženska krepke volje in neutrudljivega telesa. Ena tistih žensk, o katerih pravijo pri nas, »da jim nič ne uide«. Njeno življenje je bila zagrizena, toda preudarna in potrpežljiva služba hiši in družini. Tej službi je posvetila svoje misli in čustva, njene tanke, večno rdeče in na pogled slabotne roke so pa zmagovalne delo kot bi bile jeklene. Doma iz dobre meščanske družine, ki je med revolucijo po naključju propadla, je odrasla pri svojem ucu, avraškem škofu, in je bila iskreno pobožna, s tisto posebno francosko, trdo in človeško pobožnostjo brez omahovanja, pa tudi brez pobožnjakarstva.

Komaj je gospa Daville prišla, so se začeli v veliki in zapuščeni hiši francoskega konzulata novi časi. Brez veliko govorjenja, brez tavanja, ne da bi pri kom iskala pomoči in nasveta, je delala konzulova žena od ranega jutra do trde noči. V hiši se je čistilo, urejevalo in marsikaj temeljito spremenilo, da bi bila kolikor mogoče prilagojena potrebam novih prebivalcev. Pregradili so sobe, zazidali vrata in okna in napravili nova. Zaradi pomanjkanja pohištva in blaga so uporabili turške skrinje, preproge in bosensko platno.

Zastrta in osnožena hiša je bila sedaj povsem spremenjena. Koraki niso več odmevali po njej neprijetno ko prej. Kuhinja je bila docela nova. Ves dom je počasi dobival pečat francoskega življenja, umerjenega in pametnega, polnega resničnega zadovoljstva. (Se nadaljuje)

Varstvo rastlin v številkah

7.200 ton ali 720 vagonov kemičnih pripravkov za varstvo rastlin porabimo letno v naši državi. Ta količina predstavlja vrednost okoli 100 milijonov šilingov.

Evropska potrošnja kemičnih pripravkov za varstvo rastlin znaša 342.000 ton, pri čemer pa Sovjetska zveza ni upoštevana. Celotna svetovna potrošnja pa je z 883.000 tonami le dva in polkrat višja od evropske potrošnje.

Po hektarju kmetijske površine izdamo v naši državi za varstvo rastlin 25 šilingov.

Jutri zvečer ob 18.25 uri radio Celovec:

ZA NAŠO VAS

- Reportaža s posvetovanja mandatarjev Skupnosti južnokoroških kmetov
- Beseda o zadrugištvu
- Mesečni agrarnopolitični pregled

Aktualno vprašanje:

Katero konserviranje trave
je najcenejše?

Strokovnjaki so si precej enotni v tem, da pridelamo v povprečju z hektarja travnikov

potom sušenja na hlev	1.120 ikrobnih enot
potom sušenja na sušilih	1.320 "
potom prezračevanja na skednju	1.400 "
potom siliranja	1.800 "

Za kmetovalca računajo pa je zlasti zanimivo vprašanje, kako draga ga pride ikrobna enota v senu ali v silazi. Tozadevno izračunani stroški proizvodnje ikrobne enote se zelo razlikujejo. Vendar v praksi lahko verjamemo kalkulacijam, ki trdijo, da znašajo proizvodni stroški ene ikrobne enote

pri sušenju na hlev	S 2,95 do 3,00
pri sušenju na sušilih	S 2,79 do 3,09
pri prezračevanju na skednju	S 2,21 do 3,06
pri siliranju	S 1,83 do 2,73

Te stroške povzemamo po kalkulacijah prof. Löhra in švicarskega prof. Studerja.

* Vezirjev pomočnik in namestnik.

Za en sam las

Pravkar sem prišel iz objema gospe Sherlock Holmes, ko sem, zahvaljujoč svoji preklemski sreči, naletel na njenega soproga. »Dober dan,« je rekel slavní detektiv. »Ali bi hoteli z menoj obedovati? Stoletja vas že nisem videl.«

Zivčnost se je zrcalila na mojem obrazu. Sherlock se je rahlo nasmehnil. »Že vem, kaj je narobe, gospod je pravkar namenjen k svoji prijateljici.«

Ce bi zanikal, bi se mu zdelo, da nekaj skrivam. Ce bi pritrdil, bi sklepal, da se mu izogibam. Zato sem odvrnil — morda je bilo to rečeno nekoliko prehitro — da prijateljica lahko mirno čaka. Ce ne bom prišel ob osmih, bom pač ob devetih in če ne bo zadovoljna, sploh ne bom več prišel. Namesto odgovora je Sherlock položil roki na moja ramena, me ostro pogledal in rekel: »Ne govorite, dragi moj, hotel sem vam le postaviti past! Pravkar prihajate s sestanka!« Srh me je spreletel.

Na srečo je dodal: »Toda nehajva se šaliti. Pridite, greva v restavracijo. Žal mi je, da vas ne morem povabiti k sebi, toda tam me ne pričakujejo. Služkinja je namreč danes prosta.« Mislil sem, da sem rešen. Moj prijatelj je bil sicer pri juhi zelo zamišljen, toda mislil sem si, da poklicno razglablja o kakšnem umoru. Nenadoma me je sunil z nogo ob gleženj.

»Tukaj imava dokaz, trden dokaz, da le prihajate s sestanka: vaši čevlji so le na pol zapeti. Sedaj sta dve možnosti: ali ste bili presenečeni, kar je precej neverjetno, ker vam je ženska roka skrbno zavezala kravato, ali pa vaša prijateljica pripada družini, v kateri ne uporabljajo zapenjala za čevlje, na primer kakšni angleški družini.« (Angleži in Angležinje nosijo, kot je znano, samo odprte čevlje ali takšne z vezalkami, je rekel Richelieu.)

Prisiljeno sem se smehljat. »Vsaka žena,« sem rekel nedoločeno, »ima lasnico, ki lahko odlično nadomesti zapenjalo.« — »Vaša prijateljica nima lasnice. Mogoče ne veste, toda skupina Angležinj je osnovala posebno ligo proti lasnicam. Poleg tega, ta razlaga je verjetnejša, žene, ki nosijo lasuljo, prav tako ne potrebujejo lasnice. To sam moram vedeti, kajti moja žena pripada tej skupini.« — »Ah,« sem rekel. Očitno ga je veselilo, da me je mučil. Poleg tega me je ta idiot posadil s hrbtno proti oknu. Od tam je pihalo, da me je mrazilo do kosti. Ko sem potegnil robček, je padel iz žepa še drugi, vezeni, nekoliko večji od lista, nekoliko manjši od moje roke. Sherlock ga je položil

na mizo in se znova zamislil. »To je robček neke žene,« je rekel končno, potem pa se pričel smehljati. »Vi ste pač otrok, dovolite, da vas izda robček. Po Jagu in Othellu je to le še operetni rekvizit, toda nočem biti indiskreten, ali dovolite, da ga preiščem?« — »Kar izvolite,« sem rekel, »saj je čist.«

Tiho sem žvižgal, da bi s tem napravil brezskrben izraz. Potem sem bil tiho, ker je bilo žvižganje neprimerno. Lahko bi slišal leteti muhe, toda te preklete nadloge so bile pohlevne in oprezne. Med tem molkom je moje srce ropotalo s četrto brzino kot motor. Sherlock je odpil za prst bordoja, potem še malce in nato je položil kazalec na robec. »To je žena nekoga, ki je nezaupljiv in premeten, ker ni na robcu nobenih inicialk.« Oddahnil sem si in zvrnil dva kozarca vode. Sherlock je pričel ovohavati robec in ga previdno približal mojemu nosu. »Po čem diši?« je vprašal. Tako strašno je dišal po »Kongu«, da bi lahko štirinajst dni staro divjačino, ki so nam jo servirali, zamenjal z golobom. Ta dan se je zares pričel lov. »Po čem diši?« sem zamomljal.

Na srečo Sherlock Holmes ne posluša, če ga kdo vprašuje. Vprašanja, ki jih postavlja, so odgovori, ki si jih sam daje. »Zame,« je zaključil, »nima nobenega vonja. Potemtakem je to parfurni, ki sem ga vaju. Na primer »Kongo«, parfurni moje žene.« Kdor še nikoli ni prišel med mlinska kolesa ali pod valje, si ne more predstavljati, kako se je moje srce stisnilo. Nagnil sem se nad krožnik, da bi dobil apetit. Sherlock me je dalje opazoval.

»Las,« je rekel. Nagnil sem se nad krožnik. »To ni las,« sem rekel, »to je samo nitka.« Brez besed se je dvignil, iztegnil roko proti meni in mi pokazal, potem ko ga je snel z ovratnice moje suknje, zlat, svilen, mehak las, eden tistih, ki tako godejo rami ljubimca, ko glava ljubljene še sloni na njej. »No,« je rekel, »kaj je to?« — »To,« sem rekel z izzivalnim glasom, »četrta sem se trudil, da bi bil čimbolj neprijeten,« sami ste rekli, da je to las.«

Položil ga je na robec, bel robec. Izkoristil sem trenutek, ko je od okna sem zapihalo ter zamišljenost svojega krvnika, da sem kihnil v smeri lasu. Ta se je dvignil, se obrnil kot kača na svojem repu, ne da bi, preklet naj bo, odletel z mesta, kjer je ležal. »Kihnite še enkrat!« je ukazal Sherlock Holmes, ki je očito prezrl mojo namero. To se mi je zdela zelo slaba šala. »Izvolite sami kihati,« sem ugovarjal. Kihnil je, las se je dvignil, se obrnil (glej spredaj). »Ta las je

Ni nespametno ...

• Dve ali tri leta — tako je rekel mož mladi ženi — te bom strastno ljubil, potem pa bom pametno govoril s teboj.

• Za vsakega moškega pride čas, ko mu je zakon potreben.

• Atomske bombe, rakete in streljanje na luno — vse to je manj plašljivo kakor življenje brez humorja.

• Humor je v grotesknih oblikah izraz za prepad med fistlim, kar bi ljudje radi delali, in fistlim, kar delajo.

• Bolj ko ljudje same sebe jemljejo resno, bolj se oddaljujejo od humorja.

• Dandanašnje človeštvo potrebuje več burkežev in manj radijskih postaj.

• Na svetu je natanko toliko dobrote kakor zlobe. Toda zloba ima močnejše komolce in odmeven glas, dobrota pa lahno in počasi precurlja.

• Kjer pamet odpove, se dobroti odprejo vrata.

• Dobrota hodi temno zastrta po ulicah in pušča svetel žarek za seboj.

početje je pomenilo zagrabiti bika pri rogovi, toda bil sem na vse pripravljen. Moj nasprotnik pa je vztrajal pri svoji častitljivosti ironiji. »V dveh besedah,« je rekel, »prihajate od rendez-vousa in ste bili, ko ste me zagledali, ves zmeden. Iz tega jasno sklepam, da vam je veliko na tem, da ne spoznam tiste, katera vam je naklonila svojo ljubezen. Vaši čevlji so le na pol zapeti, iz tega sledi... da jih niste zapeli. Danes ima služkinja prost dan in moja žena je sama. Na vaši rami najdem las njene najlepše lasulje, iz tega sledi...« Moj pogled je odrevenel. Čas se je ustavil, moje srce je divjalo. »Iz tega sledi,« je znova povzel Sherlock in me nepremično opazoval z očmi boe, ki namerava pogoltniti bika, »iz tega sledi — sklepajte sami.« Sklepal sem, medtem ko sem se zleknil na stolu in vročično božal ročaj svoje pištole, odličnega browninga na 12 streliv. Preneumno, da ga nikdar ne napolnim! »Iz tega sledi...« je rekel Sherlock hladno. »Priznajte, moj ubogi prijatelj, zaradi tega nisem jezen na vas — vi ste... ljubimec moje služkinje.«

»Natakar,« sem zakričal, »k vragu, kje pa tičite, že eno uro vas kličem, prinesite šampanjca!«

ZA DOBROVOLJO

V SLOGU

Znani francoski komik Fernandel in njegova žena sta velika ljubitelja detektivskih romanov. Ko je Fernandel bral roman manj znanega pisatelja, je rekla žena:

»Ali veš, da je pisec te detektivke pred dnevi umrl?«

»Neverjetno,« je rekel Fernandel. »Kdo je morilec?«

HUJŠI PRIMER

Mladega zdravnika je poklical tovariš po telefonu:

»Halo! Vrgli bi radi na karte »marjaš«. Trije kolegi smo tukaj, manjka nam četrti igrallec. Boš prišel?«

»Tako,« odgovori zdravnik, odloži slušalko in prične iskati klobuk.

»Kaj se je zgodilo, da te ponovno kličejo?« ga zaskrbлено vpraša žena.

»Ja,« odgovori mož, »tak je naš poklic. Niti trenutek nimamo miru. To je hujski primer. So tam že trije zdravniki.«

ŠTUDENTOVSKA

— Rado, le uči se tujih jezikov. Kolikor jezikov znaš, toliko ljudi veljaš!

— To je že res, neprijetno pa je biti butec v več jezikih hkrati.

za oddih in razvedrilo

Simon Madigan je odprl okno svoje spalnice in globoko vdihaval zrak, prijetno osvežen po kratkem deževju. Zdaj, ko je deževje minilo, je bilo dvorišče vse polno belih rjuh, ki so lahko plapolale v vetru in se svetlikale na toplen soncu. Simon je opazoval svojo hčerko Nora, ki je razobešala ostanek svojega perila. »Dobro jutro,« je rekla gospa Geslinova, sosedka s pločevinastim glasom. In Nora je odgovorila: »Bog daj,« ker je imela usta polna ščipcev za perilo.

»Kako pa je danes vašemu očetu?« je vprašala sosedka. To pot ji je glas drhtel od sočutja. »Prava nesreča, da mora telo še dalje živeti, ko ta revež že ni za nič več na svetu,« je nadaljevala sosedka.

A prečudno. Bolj kakor ta sosedina opomba so ga prizadele besede njegove lastne hčerke Nore, ki ga je skušala braniti: »Nič zato,« je rekla, »vedno rada mislim na to, kakšen je bil pred dvajsetimi leti: pravim vam, pravi orjak, poln življenja, pa vedrega duha kakor sonce.« Ponos je drhtel v hčerkinem glasu. »Bil je najboljši detektiv v našem mestu.«

Bil je! Pred dvajsetimi leti. Sosedka je imela prav. Čemu pa je še danes na svetu? Takle star možiček, oblečen v kopalni plašč, in to celo ob vročem dnevu; možiček, ki si s šahovsko igro preganja dolgočas. Pa celo pri šahiranju nima osebnega stika, kar je pri tej igri najzanimiveje. Pogledal je na šahovnico — igral je partijo z nekim drugim starčkom, sto milj daleč, po pošti. Sosedka je imela prav. Tako zapravlja čas. Tako prebija svoje enolične, jalove dni.

Starcu se je vse to tako priskutilo, da je hotel prevrniti šahovnico s figurami vred, ko je zaslišal, da prihaja Nora po stopnicah. »Howlin piše,« je rekla. »Nova šahovska poteza.«

Kratko je pogledal skrivnostne črke na dopisnici: D po D5 in je napravil potezo. Nejeverno je pogledal na šahovnico in potem vnovič na dopisnico.

Partija se je zdaj vlekla že tretji mesec — Simon tu, Howlin stotero milj daleč. Bila je enajsta igra; zanjo sta potrebovala osem let!

»Nora,« je rekel stari Simon, majal z glavo in gledal na šahovnico. »Ne vem, kaj je s temle Henryjem; že tri tedne šahira čisto drugače.«

»Saj je vendar vsaka partija drugačna, mar ne?«

»Že, že. Toda šahist ostane eden in isti.«

Enajsta igra

Ta ne bi trpel, da bi mu kdo botroval z nasveti. Gotovo se mu je nekaj primerilo. Ko je Nora prinesla kosilo na mizo, je Simon rekel: »Telefoniral bom Henryju. Tu nekaj ni v redu.«

Nora je skomignila z rameni: »Če misliš, da te bo to pomirilo.« Naročila je telefonski pogovor s Springfieldom. Telefonistka je odgovorila, da se nihče ne oglasi. Ob dveh popoldne sta še enkrat poizkusila. Potem še enkrat ob štirih. Ob šestih se je privlekel Simon do aparata in zahteval policijskega šefa Raffertyja v Springfieldu.

Raffertyju je rekel po telefonu: »Tukaj govori Simon Madigan. Ali bi bili tako prijazni in šli v ulico Maple Street 514,«

k Henryju Howlinu. To je moj stari prijatelj. Tam najbrž ni nekaj v redu.«

Rafferty je obljubil, da bo nekoga poslal tja. Po dveh urah je spet poklical: »Zelo žal mi je, ampak Henry Howlin je mrtev.« Te besede so zadele Simona, kakor strela z jasnega. »Kdaj pa se je zgodilo?« je vprašal.

»Pred tremi tedni. Po stopnicah je padel. Moji detektivi so govorili z njegovim vnukom iz Michigana, ki zdaj spravlja hišo v red.«

»Tale vnuk,« je vzkliknil Simon, »je edini dedič! To reč bi morali raziskati!«

»Ni treba. Je vse v redu. Ko se je pred tremi tedni zgodila nesreča, je vnuk poklical mrljškega oglednika. Zgodila se je nesreča. Starec je udaril z glavo ob spodnjo stopnico.«

»Ne bi rekel, da je bilo res tako,« je odgovoril Simon. »Domnevam, da je bil umorjen. Možak, ki mi že tri tedne pošilja dopisnice, ni bil pač zmožen česa takšnega.«

»Kakšne dopisnice?«

Simon je razložil: »Po Henryjevi smrti je očitno tale vnuk namesto njega nadaljeval šahovsko partijo z menoj. Igra ga izdaja, da je prebrisan dečko, prekleto predrzen, da se še malo ne zmeni za posledice. Dajte, poizvedujte.«

Po enem tednu je policijski šef Rafferty obvestil Simona o uspehu preiskave. Truplo so izkopali in res dognali umor. Sodni oglednik je našel sledove strupa. Vnuk je zdaj sedel v zaporu in je vse priznal. Starca je bil zastrupil in pahnil po stopnicah.

»Tako dolgo je še moral ostati v hiši, da je prevzel zavarovalnino in spravi posestvo v red,« je razložil Rafferty. »Ni hotel, da bi se vmešali pokojnikov prijatelji; zato je šahovsko partijo nadaljeval. Sploh si pa domišlja, da je mojstrski šahist; in tako se igra ni mogel ustavljati.«

Ko je Simon pozneje pogledal čez dvorišče, si je mislil: »Tvoje smrti nisem mogel preprečiti, Henry: a vsaj tega nisem dopustil, da bi se bil morilec izmazal.«

Slišal je, kako je sosedka povprašala po njegovem zdravju. Tokrat v Norinem odgovoru ni bilo besedice »bil« in nikakšne omembe »pred dvajsetimi leti.«

»Moj oče?« je odgovorila Nora. »Le brez skrbi bodite, ta je korenina bolj ko kdaj prej. In pomislite, niti iz sobe ni šel. Resnično, to vam je največji detektiv na vsem svetu.«

Bevz Wilson

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00, 22.00.

Dnevne oddaje: 5.55 Kmečka oddaja — 6.10 Jutranja gimnastika — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Za gospodinjstvo — 11.00 Zabavna glasba — 13.10 Opoldanski koncert — 18.55 Šport — 19.30 Odmev časa — 20.10 Deželna poročila — 22.10 Pogled v svet.

Sobota, 2. 6.: 8.00 Otroški zbor radia Celovec — 8.15 Orkestrski koncert — 13.05 Opoldanski koncert — 14.15 Pozdrav nate — 15.30 Roman — 15.45 Knjižni količek — 16.00 Iz vseh dolin zveni... — 16.30 Za delovno ženo — 17.10 Vedno radi slišimo... — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 Koncert.

Nedelja, 3. 6.: 7.00 Majhen jutranji koncert — 8.00 Oddaja za kmete — 10.15 Glasba — 13.00 Operni koncert — 13.45 Koroška lovsko ura — 14.30 Pozdrav nate — 17.05 Plesna glasba ob petih — 18.00 Sano veselje z glasbo — 19.00 Šport — 19.45 Godba na pihala — 20.15 Kdo je storilec? Kriminalna igra — 21.15 To je bilo samo enkrat.

Ponedeljek, 4. 6.: 8.15 Orkestrski koncert — 15.00 Posebej za vas — 15.45 Koroški knjižni količek — 16.00 Non stop-glasba — 17.10 Popoldanski koncert — 18.25 Za vas? Za vsel — 18.35 Mladina in film — 19.00 Svetovno nogometno prvenstvo v Čilu — 20.15 In kaj menite vi? Vsakodnevni problemi — 20.30 Rumeni ponedeljek — 21.00 Koroška domovinska kronika — 21.15 Staroavstrilska slikanica — 21.45 Muzikalične specialitete.

Torek, 5. 6.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 8.15 Jutranji koncert — 14.45 Dežela in ljudstvo — 15.00 Posebej za vas — 15.30 Komorna glasba — 16.00 Glasba na tekočem traku — 17.10 Plesna glasba — 18.25 „Zaljubljeni Avstrijec“ — 19.00 Srečna Avstrija — 20.15 „Tema“, radijska igra — 21.30 Moderna zabavna glasba.

Sreda, 6. 6.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 8.15 Orkestrski koncert — 15.00 Glasba za mladino — 15.45 Predstavljamo vam: Else Kälz — 16.00 Non stop-glasba — 17.10 Popoldanski koncert — 18.00 „Veseli bodile“ — 18.15 Pomoč vsakdo potrebuje — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 Orkestrski koncert.

Četrtek, 7. 6.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 8.15 Glasba mojstrov — 14.45 Ura pesmi — 15.15 Posebej za vas — 16.00 Non stop-glasba — 17.10 Popoldanski koncert — 18.00 Kulturne vesti — 18.05 Oddaja za kmete — 18.35 Mladina in poklic — 19.00 Svetovno nogometno prvenstvo v Čilu — 20.15 Lovska ura.

Petek, 8. 6.: 8.15 Orkestrski koncert — 15.00 Komorna glasba — 16.00 Glasba na tekočem traku — 17.10 Glasba ob petih — 18.00 Godba na pihala — 18.45 Pestro mešana — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 Halal! Teenagerji! — 21.00 Glasba.

DRUGI PROGRAM:

Sobota, 2. 6.: 7.20 Jutranja glasba — 8.20 Glasba na tekočem traku — 9.45 Zabavni zvoki — 11.00 Ljudske viže — 13.30 Pet minut agrarne politike — 14.00 Glasba ne pozna meja — 15.20 Iz parlamenta — 15.35 Non stop-glasba — 17.10 Lepa pesem — 19.10 Oddaja vicekanclerja — 19.35 Popevke — 20.00 Za dobro voljo — 23.10 Operni koncert.

Nedelja, 3. 6.: 8.15 Kaj je novega? — 9.00 Münchenske pripovedke — 9.45 Klavirska glasba — 10.10 Lepe melodije — 11.00 Dunajski slavnostni tedni 1962 — 13.10 Za avtomobiliste — 14.30 „Paradiž“ — 15.00 Veselo pelje, veselo igra — 16.00 Glasba na tekočem traku — 19.10 Teden dni svetovnih dogajanj — 19.30 Dunajski slavnostni tedni 1962. Drugi koncert dunajskih filharmonikov — 21.45 Šport.

Ponedeljek, 4. 6.: 7.20 Jutranja glasba — 8.10 Glasba na tekočem traku — 9.05 Solška oddaja — 11.00 Popoldanski koncert — 13.30 Za ljubitelja opernih melodij — 14.25 Sodobni avstrijski komponisti — 15.00 Solška oddaja — 15.30 Zaljubljene gosti — 16.00 Otroška ura — 17.10 Kulturne vesti — 17.40 Oddaja za ženo — 18.00 Veseli srednji trak — 19.30 Dunajski slavnostni tedni 1962.

Torek, 5. 6.: 6.10 Z glasbo v dan — 8.20 Prosimo, prav prijazno — 9.05 Solška oddaja — 11.00 Za ljubitelja resne glasbe — 13.00 Znani orkestri — 15.00 Solška oddaja — 16.30 Zilviljenje se začne pri šestdesetih — 17.15 Znanje za vse — 18.00 Glasba za delopust — 19.30 Vesele viže — 20.00 Simfonični orkester radia Dunaj — 21.00 Glasba.

Sreda, 6. 6.: 7.10 Jutranja glasba — 8.10 Da, to je moja melodija — 10.15 Solška oddaja — 11.00 Dela Franka Martina — 13.30 Za prijatelja opernih melodij — 14.15 Sodobni avstrijski komponisti — 15.00 Solška oddaja — 15.40 Glasba — 17.10 Kulturne vesti — 17.40 Domači zdravnik — 18.00 Glasba — 19.30 Imena not — 20.10 Vindobana, prekrasno mesto — 21.10 Seine-Danava.

Četrtek, 7. 6.: 7.20 Jutranja glasba — 8.10 Prosimo, prav prijazno — 9.05 Solška oddaja — 11.00 Za ljubitelja resne glasbe — 14.15 Znani orkestri — 15.00 Solška oddaja — 15.30 Lahka glasbeno pecivo — 16.30 Koncertna ura — 17.40 Oddaja za ženo — 18.00 Glasbeni mozaike — 19.30 Zveneče platno — 20.00 Pozor! Smejanje! — 22.15 Plesna glasba.

Petek, 8. 6.: 6.15 Z glasbo v dan — 8.10 Glasba na tekočem traku — 9.05 Solška oddaja — 11.00 Popoldanski koncert — 13.30 Za prijatelja opernih melodij — 14.15 Sodobni avstrijski komponisti — 15.00 Solška oddaja — 15.30 Glasba Nica Doslata — 16.00 Otroška ura — 17.10 Kulturne vesti — 18.00 Glasba razveseljuje — 19.30 Slušna igra — 21.00 Melodije za sanjanje — 21.25 Tretje znamenje.

Slovenske oddaje Radia Celovec

Nedelja, 3. 6.: 7.30 Duhovni nagovor. — 5 pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 4. 6.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Znamka, zrcalo naših dni. — 18.00 Splošna socialna vprašanja sodobnosti.

Torek, 5. 6.: 14.15 Poročila, objave. Operne arije.

Sreda, 6. 6.: 14.15 Poročila, objave. — V sredo popoldne v prijetni družbi.

Četrtek, 7. 6.: 14.15 Poročila, objave. — Koroški kulturni pregled.

Petek, 8. 6.: 14.15 Poročila, objave. — Odlomki akademije Državne realne gimnazije in gimnazije za Slavence v Celovcu.

Sobota, 9. 6.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 5.05, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 22.00, 23.00, 24.00.

Dnevne oddaje: 5.00 Dobro jutro — 5.10 Nekaj domačih — 12.15 Kmetijski nasveti ali Radijska kmečka univerza — 17.00 Lokalni dnevnik — 19.30 Radijski dnevnik.

Sobota, 2. 6.: 8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji — 8.35 Glasba ob delu — 10.15 Od tod in ondat — 11.00 Trio Slavka Avenika s pevčema Danico Filipič in Francem Korenom — 11.15 Seznanite se s Parkerjevimi — 11.30 Sto pisanih taktov za dober tek — 12.05 Slavko Korošec: Za našo vasjo — venček narodnih — 13.30 Melodije na tekočem traku — 14.35 Voščila — 15.20 Napolki za turiste — 15.25 Mali ansambli v plesnem ritmu — 15.40 Ljubljanski komorni zbor — 16.00 Vsak dan za vas — 17.50 Vedri intermezzo — 18.45 Naši popolniki na tujem — 19.05 Sobotni domači pele mele — 20.00 Za prijatelja konec tedna — 20.20 Radijska komedija „Trije možje v čolnu“.

Nedelja, 3. 6.: 8.00 Mladinska igra — 8.40 Iz albuma otroških pesmi — 9.05 Z zabavno glasbo v novi teden — 9.45 Zabavni orkester RTV Ljubljana — 10.00 Se pomnite tovariši... — 10.30 Nedeljsko glasbeno dopoldne — 11.50 Z zabavno glasbo vam želimo dober tek — 12.05 Voščila — 13.30 Za našo vas — 14.00 Poje Slovenski oktet — 15.15 Trikrat pel — 15.30 Na obisku v zagrebški operi — 16.20 Melodije za nedeljsko popoldne — 17.15 Radijska igra — 18.30 Športna nedelja — 19.05 Operetni napavi — 20.00 Izberite melodijo tedna — 21.00 Koncert na najvišjem nivoju — 21.40 Dvajset minut ob glasbenem avtomatu.

Ponedeljek, 4. 6.: 8.05 Iz albuma Beethovna — 8.25 Zabavni kaleidoskop — 8.55 Za mlade radovedneže — 11.00 Kvintet Borisa Kovačiča — 11.35 Iz filmov in glasbenih revij — 12.05 Slovenske narodne poje KZRTVL — 12.25 Melodije ob 12.25 — 14.00 Zabavna glasba na tekočem traku — 14.35 Voščila — 15.40 Literarni sprehod — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 55 minut za ljubitelje operne glasbe — 19.05 Pijanist Igor Dekleva — 20.00 Pojoči mozaike — 21.00 Iz arhiva orkestra Raphaele.

Torek, 5. 6.: 8.05 Gorenjski vokalni kvintet — 8.30 Panorama vedrih napevov — 10.15 Izberite melodijo tedna — 11.00 Nekaj ameriških popevk — 11.30 Dve domači v partituri — 12.05 10 minut z Veselimi planjarji — 13.30 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 15.20 Hitri prsli — 15.30 V terek nasvidenje — 16.00 Vsak dan za vas — 18.10 Količek za mlade ljubitelje glasbe — 18.45 5 knjižnega trga — 19.05 5 popevkami v dobro voljo — 20.00 Nekaj zborov Blaže Arnič in Rada Simončiča — 20.30 Radijska igra „Dnevnik blazneža“.

Sreda, 6. 6.: 8.05 Arije in valčki iz francoskih oper — 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.25 Iz albuma zabavne glasbe — 11.00 Pesmi iz Cicibana — 11.15 Človek in zdravje — 12.05 Slovenske narodne pesmi — 12.25 Melodije ob 12.25 — 13.30 Ob zvokih vedre glasbe — 14.05 Glasbeno poplavanje po Koroški — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Šaferjem na pol — 17.50 Lahka glasba — 18.10 Planine in morje — 18.45 Ljudski parlament — 19.05 Ljubljana — Zagreb — Beograd — 20.00 Radi bi vas zabavali — 20.30 Štiristo let klavirske glasbe — 21.00 Staro in priljubljeno.

Četrtek, 7. 6.: 8.05 Plesi in rapsodije — 9.40 Pet minut za novo pesmico — 10.15 Od tod in ondat — 11.00 Črnske duhovne pesmi — 11.30 Iz Rossinijevih oper — 12.05 Godba na pihala — 13.30 Napavi izpod zelenega Pohorja — 13.50 Godala in zabavni zbori — 14.35 Voščila — 15.30 Ko se oglosi tisoč piščali hammond orgel — 17.05 Koncert po željah poslušalcev — 19.05 Melodije v mraku — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 20.45 Zveneče kaskade — 21.00 Literarni večer.

Petek, 8. 6.: 8.05 Zabavni kaleidoskop — 9.25 Količek za mlade ljubitelje glasbe — 10.15 Majhni zabavni ansambli — 11.00 Mali klub ljubiteljev popevk — 11.35 Godala in hammond orgle — 12.05 Nekaj narodnih iz Črne gore — 12.25 Melodije ob 12.25 — 14.35 Od polke do twista — 15.30 Pri bosenskih skladateljih — 15.45 Jezikovni pogovori — 16.00 Vsak dan za vas — 18.10 Revija domačih pesmi in napevov — 20.00 Chopin: Nocturne in Scherzo — 20.15 Tedenski zunanje-politični pregled — 20.30 Glasbeno medigra — 20.35 Spoznavajmo svet in domovino — 21.35 Zabavna glasba — 22.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

RADIO TRST

Slovenske oddaje na valu 306,1 ali 980 Kc/sk.

Sobota, 2. 6.: 10.00 Načela italijanske ustave glede socialne in ekonomske politike — 10.15 Simfonični koncert — 14.40 Goriški zbor Lajze Bratuž — 15.30 Popoldanski koncert — 17.45 Dante Alighieri: Božanska komedija — 18.30 Jazz panorama — 19.00 Pomenek s poslušalkami — 20.00 Športna tribuna — 20.40 „Zadnji krajec“, drama.

Nedelja, 3. 6.: 9.00 Kmetijska oddaja — 11.30 Za najmlajše — 13.00 Odmevi tedna — 14.45 Sestanek z Borutom Lesjakom — 16.00 Popoldanski koncert — 17.00 Obzornik filmskega sveta — 22.00 Nedelja v športu.

Ponedeljek, 4. 6.: 18.00 Italijanščina po radiu — 18.30 Glasba 18. stoletja — 19.00 Znanost in tehnika — 20.30 „Zlati petelin“, opera.

TELEVIZIJA

Sobota, 2. 6.: 19.05 Kaj vidimo novega? — 20.20 Kratki film — 20.30 Glasba vsega sveta.

Nedelja, 3. 6.: 17.00 Za otroke od 11. let — 17.30 Pravljica — 18.40 Sedem dni svetovnih dogajanj — 19.00 Zanimalo vas bo — 20.00 Kaj menite vi? — 21.00 Televizijsko sodišče (I.).

Ponedeljek, 4. 6.: 19.30 Pogled v deželo — 20.20 Kratki film — 20.30 Aktualni šport — 20.50 „Enaindvajset“ — 21.30 „Kralj Danske“.

Torek, 5. 6.: 19.30 „Tja — nazaj“, igra — 20.10 Kratki film — 20.20 Televizijsko sodišče (II.) — 21.35 Svetovno nogometno prvenstvo v Čilu.

Sreda, 6. 6.: 17.00 Za otroke od 11. let — 17.30 „Fury“, dogodivščina konja — 19.30 Slike iz Avstrije — 20.20 Kratki film — 20.30 „Danska“, film — 21.10 Televizijsko sodišče (III.).

Četrtek, 7. 6.: 19.30 Šport — 20.20 Kratki film — 20.35 „Krvna poroka“, lirčna tragedija.

Petek, 8. 6.: 19.35 Slike iz Avstrije — 20.20 Kratki film — 20.30 „Vaš nastop, prosimo“, dunajski slavnostni tedni — 21.10 Svetovno nogometno prvenstvo v Čilu.

NOGOMET

SVETOVNO PRVENSTVO SE JE ZAČELO

Končno je nastopil trenutek, katerega je že več mesecev nestrno pričakoval ves športni svet. V štirih največjih mestih južno-ameriškega Čila se je spustilo v borbo za najvišjo lovoriko 16 najboljših enajstoric sveta. Še pred nogometaši so v Čile dopotovali novinarji, ki so izvedli zanimivo anketo. Po en športni list vsake nastopajoče države je napovedal, kateremu moštvu daje največje možnosti za uspeh v finalni tekmi. Listi iz Barcelone, Bukarešte, Zagreba, Bangkoka in Wellingtona napovedujejo v finalu srečanje Brazilija-Sovjetske zveze, iz katerega naj bi izšli kot zmagovalci dosedanji svetovni prvaki iz Brazilije. Nastop olimpijskega prvaka Jugoslavije v finalu napovedujejo novinarji iz Basela, Londona, Luzemburga in Stuttgarta. V nadaljnjem točkovanju so zastopniki „sedme sile“ takole napovedali vršni red:

1. Brazilija	67 točk
2. Sovjetska zveza	29 točk
3. Argentina	23 točk
4. Jugoslavija	18 točk
5. Čile	11 točk
6. Anglija, Urugvaj	9 točk
8. Zahodna Nemčija	5 točk
9. Španija	4 točke
10. Italija	3 točke
11. ČSSR	2 točki

Petim sodelujočim moštvom eksperti ne pripisujejo uvrstitve v finale. Ekipe Mehike, Kolumbije, Bolgarije, Švice in Madžarske startajo torej „ob robu“, vendar kako presenečenje ni izključeno — posebno od strani Madžarov, ki na „stari celine“ še vedno igrajo prvo violino.

Po mnenju strokovnjakov je najtežja skupina v Arici, kjer se bodo za vstop v nadaljnje tekmovalne potovalne 3 dokaj enakovredne ekipe: Sovjetska zveza, Urugvaj in Jugoslavija. Pa tudi Kolumbija, ki nastopa v isti skupini, je vsekakor zmogla pripraviti kako presenečenje. Kot je znano, bosta od tekmovalja izpadli dve zadnjeplasirani ekipi vsake skupine. Rezultate prvega dela tega vrhunškega tekmovanja bomo objavili v naslednji številki.

MITROPA POKAL

V srečanjih nekaterih najboljših srednjeevropskih moštev so bili doseženi nasled-

nji rezultati: Crvena zvezda (Beograd) — Honved Budimpešta 1:0 (0:0), MTK — Brannik Ostrava 4:2 (2:1), Dinamo Zagreb — Ferencvaros Budimpešta 2:0 (0:0), Vasas Budimpešta — Spartak Trnovo 5:0 (2:0).

LASK — OFK BEOGRAD 2:3

V okviru jugoslovanskega tedna v Linzu je tamkaj gostovala petoplasirana ekipa jugoslovanske lestvice in v izredno zanimivi in napeti tekmi premagala avstrijsko moštvo št. 2. Po pisanju časopisja je igra gostov navdušila v tehničnem in moštvenem smislu. Ob tej priliki so se znova pokazale stare rane avstrijskega nogometa: nepovezanost in velika sebičnost igralcev. Mladi beograjski napad se je odlikoval s skupno in izredno povezano igro.

RAPPAN POKAL

Po zmagi nad drugoplasiranim moštvom avstrijske lestvice so Beograjčani v Rotterdamu premagali domači Feyenoord. Ostala pomembna srečanja tega pokalnega tekmovanja so se zaključila z naslednjimi rezultati: Slovan Bratislava — Racing Pariz 4:2 (1:0), VfV Hildesheim — Velež Mostar 0:2 (0:2), Rot-Weiss Oberhausen — Rijeka 4:3 (3:2), Sarajevo — Slovan Nitra 3:2 (2:2).

KOŠARKA

TEKMA ZA EVROPSKI POKAL

V okviru tekmovanja za evropski pokal sta se v povratni polfinalni tekmi srečala v Madridu tamkajšnji Real in ljubljanska Olimpija. Pred kakimi 2 tisoč gledalci, ki so dobili brezplačne vstopnice in so poskrbeli za vzdušje podobno onemu na nogometnih igriščih, se je odvijala zelo zanimiva in napeta igra, ki pa je po krivdi sodnikov žal precej zgubila na svoji lepoti.

Prav zaradi očitne pristanosti obeh sodnikov, eden je bil iz Italije in drugi iz Francije, je domačemu moštvu uspelo, da je ljubljancane premagalo z rezultatom 69:53, medtem ko se je prvi del igre končal celo z rezultatom 41:19 za špansko moštvo.

S tem se je v finale evropskega košarskega pokala uvrstil madridski Real, ker je v povratni tekmi zmagal s prednostjo 16 točk, medtem ko je v prvi tekmi zmogalo ljubljansko moštvo le s 14 točkami prednosti.

Ta teden vam priporočamo!

- **ZGODOVINA SLOVENSKEGA SLOVSTVA**
I. del: Do začetkov romantike, 460 str. pl. 126 šil.
II. del: Romantika in realizem, 400 str. pl. 126 šil.
III. del: Realizem, 384 str. pl. 126 šil.
- **Milko Kos: ZGODOVINA SLOVENCEV**
Od naselitve do petnajstega stoletja, 428 str. pl. 65 šil.
- **Ivan Prijatelj: SLOVENSKA KULTURNO POLITIČNA IN SLOVSTVENA ZGODOVINA, I—III, 1592 str. pl. 150 šil.**
- **France Kidrič: ZGODOVINA SLOVENSKEGA SLOVSTVA**
Od začetkov do Zoisove smrti, 812 str. pl. 95 šil.

„Naša knjiga“, Celovec, Wulfengasse